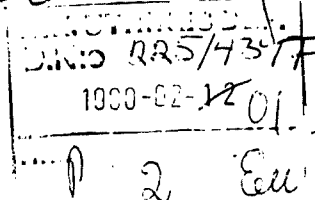

Uddevalla 31/1-80

Hej.

1980-02-12
Beskrivet tit.
H. Edström
Exp 80-02-12

Jag undrar om det som har kommit
ut om Raoul Wallenberg, är detta åt-
komligt för oss svenska medborgare på
något sätt. Är tackram för svar.

Uno Olsson

✓
Uno Olsson
Timmerbergsvägen 2
451 00 Uddevalla

1980-01-28

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtgärd: Hbr t ambr Wilkens, Tel
Aviv 1980-02-04

Kanslirådet Lars Åke Nilsson
UTRIKESDEPARTEMENTET

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg
(2 bil) ✓

Broder,

Eftersom endast ambassadör Sköld och jag talat med Lazar Berger mera utförligt, kanske det kan vara på sin plats att jag försöker sammanfatta mina intryck av Berger och hans trovärdighet. Beträffande hans vittnesmål får jag hänvisa till tidigare insänt material.

1 Berger har hela tiden hittills intagit en samarbetsvillig attityd. Han har initiativ till nya sammanträffanden, nu senast erbjud han sig att till ambassaden i Tel Aviv överlämna band och brev som avser Wallenberg och Wallenbergsvittnen. Han har ett gott minne, veckodagar som han anger långt tillbaka i tiden är korrekta, osv. Till skillnad från Kalinskis inlagor gör Bergers skriftliga material ett genomtänkt intryck och verkar någorlunda disponerade.

Han är klar och sammanhängande i sitt framställningssätt. Han känner uppenbarligen väl till förhållandena i sovjetiska läger och fängelser.

Berger ställer sig skeptisk till Kalinski, Sjafron och andra vittnen. Att han själv inte ville ta upp Wallenbergsfallet tidigare förklarar han med att många människor vill göra förtjänster på Wallenberg. Det finns enligt Berger "alltför många skojare i Israel".

./..

2 Hans dubbla förseningar under resan Bukarest-Athen är i och för sig förklarliga. Första gången gällde det genomresevisum genom Bulgarien som till hans förvåning inte kunde erhållas på tåget. I det andra fallet gällde det en missad anslutning i Sofia pga att tåget från Bukarest kom två timmar för sent.

Det är kanske för långsökt att föreställa sig en högre vilja bakom förseningarna. Han har ju ändå möjligheten att träffa t ex Dig.

3 Om hans vittnesmål kan sägas att uppgiften om Wallenbergs död i Moskva 1964 är en ändringskälla. Men själv säger han sig således ha sett Wallenberg bl a 1961 och 1963, det senare är en korrigering av tidigare uppgift.

4 Berger uppger att han fört dagbok i Sovjetunionen. Det var tydligen möjligt. Vidare har han av någon anledning spelat in samtal med Kalinski och andra. Han säger sig ha brev från relevanta personer osv. Åtminstone förefaller uppgiften om bandinspelningarna något märkliga.

Sammantaget ger uppgifterna om dagboken och bandinspelningarna intrycket av att hans agerande på något sätt skulle vara förberett.

Det kan naturligtvis vara av intresse att komma över banden och breven såsom han utlovat. Det återstår därefter att bedöma äktheten. Men Du och andra på UD har ju träffat Kalinski och kan kanske avgöra om rösterna kan vara äkta.

5 Det är förstås ett grymt öde att ha tillbringat nästan 35 år i Gulagarkipelagen, 25 av dessa efter Stalins död. Hans vän Papadopoulos, som vi träffade, hade suttit lika länge, men 28 år efter Stalin. Så Stalin kan ju inte få skulden för allt.

6 En dunkel punkt är Bergers ansökan om medborgarskap i Rumänien. Man skulle kanske tycka att han fått nog vid det här laget. Han motiverar ansökan för oss med att han vill ha ut sin hustru som bor i Sovjetunionen (i Moldaviska SSR). Kan det vara så att han som statslös inte skulle kunna få ut sin fru direkt till Israel. Skulle Sovjet eller Israel förhindra det? Frun är inte av judisk bakgrund.

I dokument, som Du erhållit, framgår att han för rumänerna talar om sin brinnande önskan att äntligen få komma till sitt hemland och få vara med och bygga socialismen. Han hade tydligen varit uppe hos Piroşca på konsulära om detta.

Som tidigare nämnts rörde han sig obehindrat i Rumänien och besökte ambassaden upprepade gånger och ringde hit. Dessutom kunde han stanna i Rumänien under längre tid än vad som uppehållstillståndet medgav.

Man frågar sig kanske vad rumänerna begärt i utbyte för att bevilja ett medborgarskap. Och vad begär ryssarna i utbyte mot att släppa frun?

Ytterligare en oklar punkt är den f d rumänske Moskva-ambassadören Daleas roll. Varför ville Berger tala just med Dalea?

Till mig sade han att han inte alls tänker stanna i Rumänien sedan han fått medborgarskapet (och frun). Då tänker han sticka så snart som möjligt. I normala fall är ju inte det så lätt, som Du vet.

7 Det finns sålunda anledningar till att ställa sig avvaktande beträffande hans motiv men att vi kan lyssna på det han har att säga och ta emot brev och annat material av honom.

./.
./.

8 Samtidigt insänder jag Bergers skriftliga vittnesmål på ryska samt översättning av en kopia avseende intyg om Bergers strafftid i Sovjetunionen.

Ljautligs bevisningar
Göran Jacobsson
Göran Jacobsson

Handläggare: G Jacobsson

Bukarest 1980-01-28

ÖVERSÄTTNING av delvis oläslig kopia

SSSR

MVD

Kontor X 385/II

1978-06-19

Utgiven till medborgaren Lejzer Neselovitj Berger, född 1922-09-09 i Kisjinnjov, SSR Moldavien, nationalitet: jude, civilstånd: ogift, värnpliktsförhållanden: icke-värnpliktig. Han dömdes 63-08-15--16 av ASSR Mordviniens högsta domstol enligt statut 14-I lagen av 1958-12-25 till 13 års frihetsberövande, och i kraft av 4I, brottsbalken, RSFSR:s lag, skall detta delvis förenas med en dom 1960-02-10--11 av Perms distriktsdomstol, och man har beslutat om sammanlagt 15 års frihetsberövande.

Genom ett beslut av RSFSR:s högsta domstol av 1963-09-30 har domen av 1963-08-15--16 ändrats. Det har i stället blivit, på grundval av artiklarna 108, 17, 77 första delen brottsbalken (RSFSR), till 13 års frihetsberövande med tillägg av den icke avtjänade delen av domen av 1960-02-11. Till avtjänande har bestämts 15 års frihetsberövande med tillägget att han är att betrakta som en SFP (särskilt farlig person).

Att han avtjänat straffet på förvisningsorten från 63-06-19 till 78-06-19 och där frigivits (intygas).

Inrättningens chef

Underskrift

Avd.-chef (byråchef) underskrift

Det överstrukna skall inte läsas

(intyg av sovjetisk motsvarighet till
notarius publicus 790815
stämpel)

15/1-80

Правдивые данные из "ГУЛАГА", о жизни
и смерти шведского пролетария -
дипломата, ("швед" - прозванного,
Д. Валленберга, в СССР.

Я не доказываю и только пытаюсь решить: не
уместно ли с собой в Москву правду о "швед", -
Д. Валленберге.

Не могло мне прийти в голову осенью 1960
и 2 февраля 1961, что отменяю 34 года
с половиной, именно я бывший "головник",
политический враг Советской власти -
"виновник", оживу от Освобождения,
Оказавшись за рубежом, возвращаясь за порог,
Атмосфера полна раскола и близки, знать
о трагической судьбе - Валленберге, и отца,
товарища по работе.

Нечто об авторе:

Родился в Бессарабии при Румынии, -
Королевской властью 9/12-1922 г.

С 1934 проживал с родителями в г. Бухарест.
После Утраты СССР, правительство Кор.
Румынии 28/IV-40 г. оставило Бессарабию и
Северную Буковину в 24 года, я как тыкал
других евреев, предпринимая вторичные фа-
шизма в Румынии, Эмигрировал в Румынии
на территории "Освобожденной Бессарабии".

Красной армией. В 1943 году был осужден за "военные и в том числе за "Уголовное преступление"...

Находясь в тюрьмах и лагерях СССР, где в те времена царил страшный произвол и беззакония, везде и всюду как Мор препятствовал Эпхиму. За это неоднократно срок наказания ему продлевали, с назначением в лагерь Нагорных, тюрьмы Чкалова.

В 1960 году Отбывая срок наказания при политической тюрьме №-2 города Владивостока (областной), где находились очень интересные люди, события того времени, приписали как-то привычку Удивляться...

1 мая - 60, в районе Свердловского были Петрика "Ильяна" - США Гауэрера. Через 3/2 месяца его привезли в тюрьму, и как "Крупную птицу" посадили в больничные Корпус - 2, где среди больных, на всех 3х этажей работали "Особых" врагов Советской власти, и конечно с помощью палача в тюрьме, да и в Белой Холме, Хирурга и Начальника Сангаста :- тюрьмой болели все это Стройное тюрьмы, Еленой Николаевной Гутовой, ныне полковник Медицинской службы /сотруд. НИИ КГБ Из Москвы и Владивостокской области Удостоверяли "Не ешца", поестепенно, всех неуголовных, противников СССР /притом Конне/. На 2-ой этаж, больничные Корпуса Условно

3

создали, вполне, терпимые"... На втором этаже
жила мое генеральское жилище и Советские,
Богородские, палаты и другие. Из
Министерства внутренних дел и МГБ
СССР, после разоблачения и расстрела их
2-го этажа - Лаврентия Берия. На 3-м этаже попадали
и мы, не очень опасные, но все же враги Сов. власти,
как боковые. Меня больного туберкулезом легких,
ежедневно" Ильяшовское боковое, там другие, поби-
вать на этой "больнице"...

- Но держали очень мало времени, во избе-
жание Установление Контакты с "Опасными
преступниками"...

- Вот это побуждало и побуждало
к тому, что я стал проявлять Презер-
вное Изыскательство к "Иностранцам", генера-
лам и другим из 2-го этажа.

- Необычный случай привел к знакомству со "Шведом"
Валенбергом, - дипломатом Нолер - 2-й...

- Дело было так: 16 Марта 1960 года, Этаном
из лагеря города Новгорода, в штрафной камере
N-29 1-го этажа где я находился, во дворе
Ворожей - Ворожеева Василий Федоровича 1909 года
рождения, Уроженца некоей ~~полицейской~~
"Дипломата"... Сервисного за переход
границы СССР - СССР Советским в 1935 году
к туркам годам. Следом сервисом повторно
там - же ездом, также за переход границы

к 5 годам. В 1944г. Оказавшись снова в СССР
осужден за "Катынский лес". В 1955 году
Освобожден из "Бир-Лог", Биробиджанской области
5-й особый лагерь, по Указу Президиума, согласно
Указа об амнистии от Сентября 1955 г.

Через несколько месяцев снова арестован
и осужден к 20 годам. В Юня 1976 года
Освобожден из ст.х. 385/3-3. центр. больницы
Станицы Баранцево Мордовская АССР.

Варобей-Варобей В.Ф. Как это ни странно,
Мои лучшие друзья по свободе с 1941 года.
(Об этом знают все бывшие полит. заключенные
Мордовия и других лагерей).

Его Крамаренко, Любопытнейшая
Менделеева. Узнав о том, что на
2-й больницы Соборна Интернациональная пуб-
лика, он из 29 камер сразу "заболел" и
был переведен во владения Е.Н. Гутновой.
Его, за Менделееву свободной камере на
2-й корпус, подвешивали в так называемую
пересыльную камеру N-38.

Я стал навещаться при вождении
в баню, на Рентген Лекции, по его -
"дипломатия" Окно, Летоже он Лекция "подго-
ревал", сбрасывая покушать через Окошко.
Как-то он мне сказал, что на проглот-
ном-больничного, ел. Удалось только
Мне с одним изведки дипломатом,
жесткой оговора, обвешено Бюро-бы

в "Штормовике". Но как он Воробей понимает, совет-
ственно Невинского. Говорит того, факт
Невинского, служил там же, там же
после, неизвестно, предъявлено
обвинение, Многие не проверили факт
Воробей Отлично говорил на несколько
иностранных языков.

Невозможно понять возмущение Воробей
В.Ф. и советский К "Швед" Который
Может, знает когда КЭ-го-бюро, сами
поймут свою ошибку...

В сентябре - начале Октября, я снова
Нахожусь в одной камере с Воробьевым
на 1, самый большой корпус тюрьмы.
101 Камера, все Государственные, политиче-
ские предприниматели.

В камере N-76 где Мы в это время
Находимся, поговаривают с "дипломатом"-
Воробьевым, захвачен, "демократ", поби-
ежливый. Начальник тюрьмы, (бывший
работник КГБ), подполковник Федюк и
его Начальник - такой же, Начальник операти-
вной части всей тюрьмы Майор Крош,
всегда в сопровождении Е. Трунова.

В январе 1961 года, с вхождением Нового Уголов-
ного Кодекса, была Начальство с Воро-
бьевым сдала суду.

Но. Нетрудно понять, что "дипломат"-
Воробей, Захватившая эти "высшие"

- 20-е, с 1946 года, председателем жилищно-коммунального хозяйства. Впервые Мезенков, Мезенков, о своем Коллеге, - "Мезенков", Валленберг. Узнав как-то, что Валленберг еще не вернулся из Уфы, и еще не начал работы для Управления организации, выданных и прочие, Валленберг еще сам не свой, говорит, что его Инженером Резз-Евменюк (Трунов), Тимом вранов ссс-гной в семье, благодаря Евменюку Трунов, Кошная с 1946 года, (она сама их "кошная".....)

2-е февраля 1961 года, был пятница, а пошел в этот день на работу в банк. Не было, мы были очень заняты, что нас и еще двух коллег повели в банк, причем, в банк. Оказалось, что нас не так много, как дезинфицировать реуки. Как только в банк в дезин-фекционную Кошную были сданы и были произведены санитарные взрывы, по всем сержанту Оценке Который "Забыв" в своем Кармане Меновскую трубку и приблизительно дозу таблеток, Никто-Глицине Мухин Алексей, Лобинский Экеперович, приехали в банк. (оказав не ехали). Этот случай произошел, что нас сержант Никитин из банка, о выданных забвении, а в банк, в банк и подругах, повели гулять рядом с больничными, прогулялись

звонящими, пугая - по Воробьев и Залитин
Городецкий, Романовский, и с легким Улановским
от Славянского за Эмилем Гурьевичем Угров
Лавки, "Ульбег" Рязань - Вадимовская.

Горюхаков и Залитинский Поповская-
Ковалев, но Воробьев и Залитинская
Ковалев с Эмилем Залитинским Рязань.
Очень хороша, с легкой в своих узких
брюках, с удовольствием, но с рязань-
скими, рязаньскими рязаньскими.

Очень хороша и пошла "Ульбег",
и ехала Воробьев; перед ней,
(Вадимовская), Рязань Рязань
Рязань, если он знает хороша.

Наша рязаньская Рязаньская,
но Воробьев по Рязаньской, Рязань-
но Рязаньская - Вадимовская,

Вот документальный текст
Наша и рязаньская рязаньская
"Ульбег", которая с удовольствием
Наша Рязаньская, и которая

Не Ученка Загребенбѣ срѣце.

Праз денѣ, Субота 4^{то} Феврарѣ,

Име еобизани, што я бѹду Этано-
ван 11/II-61, в Мордовско.

24/II-61 годѣ, я попал во Владивлестко-
жх - 385/10, станция Узарная Морд. АССР, воеврен
в Калугѣ, во Много рѣз Хулке N-2 Владивлестко.

праз некое время, точне 15-16
августа 1963, снова Окружен за "терориз-
мские деятели", к 13 годам - в общем
к 15 годам тюрьмы Владивлестко N-2
и тюрьмы много - оебоза 385/10, бѹдо-
бы я где бы не находился, препят-
ства Мероприятия и партии
и правительств, к Центральному
Окруженному и Правительству Законо-
дательству к Массовым беспорядкам
против Стендартного Строя в СССР.

Вернувшись во Владивлестко Окружен Пер-
хир прокурором. я сразу был
воеврен в "Этанная" 38 Калугѣ, 2^{то}
Корпуса. Оттуда в 52, где рѣз
за стѣнками сидѣл когда то Лейтен
USA - "Илион" Пауэр, а сейчас там его
заключил гражданин Великобритани

Винн. Оерледег Лейдоль 1963г. с гражданскими
 СССР Геньковскими, которого сразу после
 суда расстреляли.

В камере IV-53 как и с Пауэрсом,
 так и с ВИННом сидел Латыш Кру-
 Мэнц, (Отлично владеющий английским.

Как старому знакомому, Вина
 /случайно не стал Крумэнц, и сообщил
 мне, что дела мои у Валленберга.

(Е.Н. Бутова берёт свое дело, Ультрихтис,
 "Голландия".... Несколько раз мне еще
 удалось его вывести на разговоры,

через окно, при выходе в баню и

на прогулке. (С большим трудом
 просматривается), кто это Человек.

Но не было дано вывести этого
 прекрасному, человеку.

Из "Милиционер", следователя Корпуса,

IV-1, за ретивые и цепные выдум-
 ки, был переведен в штраф КГБ

Наш товарищ, произвел и автентифицирует

Камбаз Уфляк. Не прошло и двух
месяцев, к осени 1964 года больного

В. Валленберга этапировали в
самой страшной тюрьме всех
времен России и сов. власти,
города Горький. (Бывшая при
царизме Нижегородская Каторжная
попытка, переписка). Через месяц
после этапирования Валленберга,

Камбаз Уфляк стал Майором,

а спустя менее месяца, пошел
в Кремль второй "Хоход", - Н.С. Хрущев.

19 июня 1966 года, был прекрасный

летний день, - воскресенье.

А меня в душем Столыпинском
баром этапировали снова
в "отделение" Владимирской.

385/10, выгрузили на два дня

в подворье города Тюркис.

В этой подворье я неоднократно
находился, при отпирывании
по берега, - Коми АССР, Троицк,
"Ангара", в Могилеве, на Колыме,
в Свердловской, Челябинской
подворьях, Соликамская, Кизил-
Лаз и гор. Тирль. Калининской
обл. подворья - гор. Торопец, Ленинград
и Великие Луки, Огеева и Москва,
всех Этанов мы перечислили.

Вот эти Этаны, я вспоминаю
к тому, что Улемо Перез Мир
я вызвал свои "Старые"
терпеливые, Уважение и не Меньше,
наша Со стороны, Старшего
"Моника", Отвечающего за сохранение
отобранных вещей у Этанированных.

В этом водвороте, Моя Фаллини,
Немногого удивительного срок, прерыв.
Еврей, или Хорошего Заполненного, а
отношения с моей стороны к ней.
всегда при встрече, как Норманну,

Старому Знакомому, он говорил
то, что не скажет родной матери.

На мой вопрос еще ли у него палатка?
Он ответил утвердительно.

Тогда он, Освободился, и Когда, Ваденбург,
"Ивея"... И Вая (так зовут этого Ишмоука,
проживающего гор. Корки, Напротив 1-го Корпуса - главного входа,
Ответа; Илер через Некалко днес
проехав пребывания из Владивостока.

В Корпусе 1/-6, 2 Этаже, 5 Больничной
Корпусе. Заключавшийся добавил (Име
порядку-то, не доверили как всегда. Но знаю, кто был в Мор.
Телевизор. (то-есть для захоро-
нения). Но порядку Не формально поед;
Не пошло?! Неужели Уведомить Марку
Машинкой во Владивосток, Летоже Концы в
ведущ?! И добавил, Имя человека,

Отвернувшись. Как бы то ни было,
таинственное захоронение, Марку, выдает
с головой тех, кто обязан ответить за
Смерть Ваденбурга человека и дипломата.
После Москвы, Иубани, Иришского Александров
ского Центральная, и Бадаева. Убавил в 1964. Бетв еще

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-01

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk London

Text

Från Lars-Ake Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Tacksam om Er förfrågan hos brittiska vederbörande,
kunde kompletteras
med namnet Wynne. En brittisk medborgare med detta
namn skall - att döma av ett vittnesmål vi i
dagarna fått tillgång till - ha suttit i Vladimir
i början av 60-talet.

Cabinet

ex t

Leifland

Nilsson

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-01

Avd

Grupp

Mål

I

Adress

Svensk Washington

Text

Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Tacksam Du vid tillfälle i State Department påminner om begärda upplysningar beträffande Stowner. Denne figurerar nu i ett ytterligare vittnesmål (jämför min promemoria 1980-01-28, som tillställs Er som numrerad delgivning 22). I åberopade promemoria nämns på sidan 5 en amerikan vid namn Dudes. Tacksam Du frågar i State Department om denne kan identifieras.

Cabinet

ex t

Leifland

Nilsson

Avsändningsort

Utr min kansli/Kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-01

Avd

P

Grupp

2

Mål

En I

Adress

Svensk Wellington

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

Det under primo i Ert ovan citerade nämnda vittnet
Moshinski är enligt israelisk bedömning inte till-
förlitligt. Om Du så bedömer lämpligt, kan Du
låta Read förstå detta. Samtidigt kan Du tacka
Read för tipset om Seidenberg, vilket vi ber
generalkonsulatet i Los Angeles följa upp.

Cabinet

ex t

Leifland

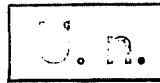
Nilsson

Utrikesministerns kansli

1980-02-01

Dnr	Avd	Grupp	Mål
12			P2 307

Bil: PM Nilsson 1980-01-28

Ministern Wingstrand

BONN

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

(1 bil)

Broder,

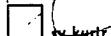
Väl medveten om att jag lägger sten på börda, återkommer jag härmed till Walther Naumann. Denne figurerar nu även i ett vittnesmål, som jag nyligen ./. upptagit i Athen enligt närslutna promemoria.

På sidan 5 i nämnda uppteckning återfinner Du några andra tyskar: Braunstein, Bech, Mannheim och Schaffhauser. Det vore givetvis förnämligt, om dessa personer kunde spåras genom Suchdienst samt utfrågas om Raoul Wallenberg.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

tv kurir

utl kurir

luftpost

vanlig post

Avsändn datum

Sign

1980-02-01

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

Ex t:

Leifland
Nilsson

exp 800201/ACF

1980-02-01

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-02-01	9	P. 2	E. 1

Generalkonsuln Dahlström

LOS ANGELES

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

U. n.

Broder,

På omvägar har vi fått uppgiften att en flyktingforskare i Los Angeles - Mark Seidenberg, 332 North Kings Road, Los Angeles, P.O. Box 48601 (möjligen är telefonnumret 651-5429) - skulle ha informationer om ett vittne, vilket omnämnt Raoul Wallenberg såsom medfånge. Jag vore tacksam, om Du kunde kontakta Seidenberg för att få del av dennes eventuella informationer.

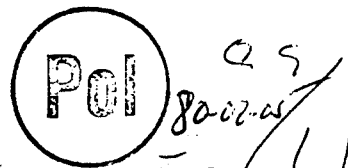
Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med				Avsändn datum	Sign
☒ lev kurir	☐ utl kurir	☐ luftpost	☐ vanlig post	7.2.82	

INK UTRIKESDEP		
Dnr 225 422		
-4 FEB 1980		
Avd P	Gr 2	Mål 16 u 1

Göteborg den 1/2 1980

Fyll Utrikes Departementet
i Stockholm.

Angående Raul Wallenberg
vill jag härmed framhålla
följande, och om jag får
beder jag eder vänligen
om ursäkt för detta brev,
jag var anställd år 1969
på Bore II som körde
menska turister mellan Stockholm
Leningrad. Rikade skicka mig
i Leningrad så jag låg på
karantän där 7-8 veckor.
I karantän låg under all kritik,
där fanns bara mycket fattiga
människor. Där fanns en läkare
som påminner mycket om

0881837A-

Raul Wallenberg. Han ville på
något sagt till mig, men jag
förstod honom inte, för att han
talade tyska, men så sade han
på dålig svenska "glöm det".

Han kan möjligen ha
fungerat som läkare på detta
hospet. Men de tror att
detta har något av intresse i
Edra försökningar så är min
adress:

Aneta Mäenpää

Forstenav. 4. H 345

41651 Göteborg.

Tel. 031/254594.

1980-01-31

AA Sv

Pressombudsman Pierre

Utrikesdepartementet

INKOM UD		
1980-02-04		
AVD.	GR.	MAL
P	L	Em

re Wallenberg-handlingarna

Broder,

Vi fick begäran om Wallenberg-handlingarna från Berlingske Tidende och Weekensavisen från samma förlag till vilka också de 7 volymerna lämnades ut.

Med vänliga hälsningar
Göran Landberg

Göran Landberg

Kanslirådet Lars-Åke Nilsson

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
 Åtg: hbr t generalkonsuln
 Friedman, gk New York 1980-02-08

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
 1980-02-14 - ex f kdm t:

Fru Nina Lagergren tillhanda
 F justitierådet Ingrid Gärde-
 Widemar tillhanda

~~HEMLIG~~
 enligt 3 § sekretesslagen.
 14/2 1980
 Utrikesdepartementet
 ACF

80-02-21

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Utr min kansli/kr Nilsson/MME
 hbr Nilsson - Wilkens, amb
 Tel Aviv

skr Harald Wigforss, Lykillen
 Pl 535, 430 40 SÄRÖ

POL

12

INKOM UD		
1980-02-08 04		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Lee

Wallenberg-ärendet (3 bil.)
 Hbr Leifland-Friedman 1980-01-10

Utr min kansli
 Kr Nilsson/ACF
 skr t H Wig-
 forss adr
 enl ovan
 80-02-29

Broder,

Genom den ryska emigranttidningen "NovjeRusskoje Slovo" kunde jag utan svarighet spåra den i brev från Harald Wigforss nämnde Viktor Krasin som bor i New York och vars adress är Hillside Avenue 34, Apt 3C, Washington Heights, N. Y., telefon 569-3949. Jag har haft två samtal med Krasin som visserligen inte hade hört talas om Raoul Wallenberg förrän efter sin utvandring men som förklarat att han känner det som en moralisk plikt att göra allt han förmår för att hjälpa oss i detta ärende.

Vad Krasins eget öde beträffar är de uppgifter som ges i Harald Wigforss brev korrekta. Han är född 1929, och är utbildad ekonom. Han arresterades första gången i januari 1949 tillsammans med en grupp andra studenter och satt i Ljubljanka -fängelset för förhör januari - augusti 1949. Han dömdes därefter till åtta års arbetsläger och skickades först till centrala Sibirien nära Bajkal-sjön. Efter ett år - 1959 - överfördes han till ett stort fångläger vid Magadan i nordöstra delen av Sibirien nära Alaska. I oktober 1954 frigavs han och tillbringade i samband med frigivningen ytterligare två och en halv månad i Ljubljanka (från september till oktober 1954).

Krasin arresterades för andra gången 1969 och dömdes som dissident till 5 års förvisning. Han överfördes till centrala Sibirien men frigavs efter två år och återvände till Moskva i september 1971.

I september 1972 arresterades han för tredje gången beskyldd för anti-sovjetisk propaganda och hölls under ett år fängslad i Lefortovo-fängelset i Moskva. Han dömdes till tre års arbetsläger och tre års förvisning men då han erkände sina brott förvandlades straffet till endast 3 års förvisning. Han skickades till Kalinin men efter ett år frigavs han och fick tillstånd att emigrera. Han lämnade Sovjetunionen i februari 1975.

Under sina sju månader i Ljubljanka januari - augusti 1949 förvarades han i en cell med sju andra fångar. Medfångarna växlade och under denna tid träffade han på det sättet sammanlagt ungefär 15 personer. Alla var ryssar. Någon möjlighet till kontakt med fångar i andra celler hade han inte. Knackning eller dylikt var inte möjligt då detta var förbjudet och fångvaktarna var och varannan minut höll ögonen på fångarna genom tithål. De rastades varje dag 20-30 minuter i den interna fängelsegården men alltid tillsammans med fångarna från samma cell. Några utlännningar träffade han inte på i Ljubljanka men däremot i fånglägren där han mötte tyskar, engelsmän, rumäner och ungrare. Under en tid satt möjligen i en angränsande cell en tysk fånge ty de hörde vid något tillfälle hur någon upprepade gånger skrek "unmöglich".

Att i efterhand identifiera medicinsk eller annan personal i fängelset var inte möjligt för honom eftersom han visserligen såg personalen och nöjaktigt skulle kunna beskriva vissa personer men aldrig fick veta deras namn. Behjälpliga härmed skulle möjligen två advokater kunna vara som nyligen utvandrat till USA och som besökte fångarna i Ljubljanka -fängelset. I samband med dessa besök hade de ju också kontakt med personalen. Jag återkommer med namnen på dessa advokater längre fram i brevet.

Jag hade frågat Krasin om han kunde hjälpa mig att taga reda på namn och adress till hans i brevet från Harald Wigforss omnämnde medfånge Smeijn och vid mitt andra möte med Krasin som ägde rum i går hade han inte bara tagit reda på dennes adress utan också sammanställt en hel del material som han hoppades vi skulle kunna ha nytta av.

./.

Det första han överlämnade var bifogade lista på 34 sovjetmedborgare som enligt hans efterforskningar varit fängslade under efterkrigstiden och nu befinner sig i västländer. De 13 första var de som tidigast hade fängslats. Uppgift finns i listan över arresteringsår, var de förvarades under förhören och var de nu lever. Adressen till person nr 9 på listan Svetchinsky är Israel, Haifa, Klebanoff Str. 31/20 tel. 222 368. Han är arkitekt, omkring 50 år. Han arresterades våren 1950. Brakman(nr 1 på listan) och Margulis (nr 6) arresterades något senare. Margulis adress bör kunna erhållas genom Svetchinsky. Brakmans telefonnummer finns på bil. 3. I en bilaga till Krasins förteckning vilken också bifogas ger han en del kommentarer till listan. Bl.a. framhålles att de personer som borde kunna ge de värdefullaste informationerna har försetts med en asterisk. Detta material kanske inte innehåller något egentligt nytt men eventuellt kan det vara en eller annan person som inte tidigare är känd i samband med undersökningarna i Wallenberg-ärendet.

./.

Krasin förklarade att om vi vill få kontakt med någon av personerna på hans förteckning det bästa sättet torde vara att vända sig till Khronika Press (sid 2 i hans kommentarer) varvid man i första hand bör vända sig till amerikanen Edward Clain.

Som synes framhåller Krasin i sina kommentarer att vid försök att få fram upplysningar om Wallenberg det bästa borde vara att gå vägen via någon

./.

betrodd person i de olika nationella grupperna vad gäller de fångar som suttit i olika läger. Han ger i sina kommentarer förslag på sådana personer och jag lägger med de adressuppgifter jag erhållit. Jag bifogar också på bil. 3 adressen till hans medfånge Ilia Shmain i Israel. Denne arresterades och fördes till Ljubljanka samtidigt som Krasin och frigavs liksom Krasin 1954 efter att än en gång ha passerat Ljubljanka

Namnen på de två advokater som enligt Krasin eventuellt skulle kunna bistå med informationer om fängelsepersonalen i Ljubljanka och som f.n. befinner sig i USA återfinns på sid 3 i hans kommentarer.

Krasin betonade att man i efterforskningarna inte endast bör fråga personer som befinner sig i västländer utan också genom förmedling av i väst befintliga aktivister i den ryska rörelsen för mänskliga rättigheter bör söka etablera kontakt med aktivister i Sovjetunionen och den vägen få fram upplysningar från personer som nu befinner sig i Sovjetunionen, även sådana som fortfarande är fängslade. Detta vore inte omöjligt. Avslutningsvis konstaterar han sålunda att kanaler finns och är bättre nu än tidigare när det gäller att höra personer som varit eller är fångar i Sovjetunionen och att huvudproblemet är att finna de rätta personerna för förmedling av kontakter.

Krasin bad att vi inte skulle referera till honom i onödan. Han fruktade inte för sitt liv men hos KGB ansåg man möjligen att man gjort ett misstag när man lät honom utvandra.

Jag tackade honom för hans stora intresse och villighet att hjälpa oss och bad att få återkomma om vi hade några fler frågor.

Din hllgüne

Bengt Friedman

Some Comments.

- 1) Astetisks indicate those persons, who can help much in collecting further information.
- 2) It is better to collect the information ^{among} ~~the~~ national groups, because some contradictions exist between ukranians and russians and so on. The following are the persons who, from my point of view, have the best chances ~~for~~ in their national groups :
 - a) Ukrainians: V. Moroz, P. Grigorenko, N. Svetlichnaya, L. 'Peyushch.
 - b) Lithuanians: S. Kudirka
 - c) Jews: V. Sretchinsky, M. Margulis, E. Kuznetsov, A. Shifrin.
 - d) Crimean Tartars: Aishe Seimuratova, P. Grigorenko

It is important also to find people

among such national groups like Latvians, Estonians, Georgians, and, especially, among the Germans, who left the USSR, and also among the Poles.

From the Russians the most active are and the most helpful might be V. Bukovsky, A. Ginsburg, N. Gorbanevskaya, P. Litvinov.

3) There are also some organizations which can help. A) Khronika Press. Editor-in-chief Valery Chalidze. One of the members of the Editorial Board is Edward Clain - an American.

(Address: 505 8th Ave. N.Y. 10018)

B) Fund for help to the political prisoners organized by A. Soljenitzin and his wife - Natalja. They have much information about the former prisoners, who can be questioned. The Soljenitzins live in Vermont, USA. A. Ginsburg is a close friend to this family, and being in the SU was a representative of the Fund.

	Name	Arrested Year	Where was kept under investigation	Where living now.
1	Roman Brakman	1950	Moscow	USA New Haven
2	Michael Kalik	Beq. 50th?	" "	Israel
3	Naum Korzavin	Late 40th?	" "	USA Boston
4	Victor Krasin	1949	" "	USA New York
		1969	" "	
		1972	" "	
5.	Anatoly Levitin-Krasnow	1949	" "	Switzerl. Zurich
6	Michael Margulis*	1950	" "	Israel
7	Ylia Shtraim	1949	" "	Israel Jerusalem
8	Alexander Soljenitzin*	1945	" "	USA Vermont
9	Vitaly Sretchinsky*	1950	" "	Israel Haifa
10	Jury Titov	Late 40th?	" "	France Paris
11	Nikolay Viliams	1946?	" "	USA New York
12	Alexander Volpin	Late 40th?	" "	USA Boston
13	Sergey Iunge	Late 40th?	" "	USA ?
1.	Altman Anatoly	1960	Leningrad	Israel
2	Andrey Amaltik	1961	Sverdlovsk	USA Washington?
3	Irina Belogorodskaya	1962	Moscow	France Paris
		1963	" "	
4	Vladimir Bukovsky*	1962	" "	UK London
		1965		
		1967		
		1971		
5	Gilel Butman	1970	Leningrad	Israel
6	Vadim Delone	1962	Moscow	France Paris
		1968	" "	
7	Mark Dimshitz	1970	Leningrad	Israel
8	Vladimir Bremlyuga	1968	Moscow	USA New York
9	Nadja Emelkina	1970	Moscow	USA New York
10	Yuri Gendler	1968	Leningrad	USA New York
11	Alexander Ginsbury*	1960	Moscow	USA New York
		1967	" "	
		1977	" "	

12	Natalja Gorbanevskaya *	1969	Moscow	France Paris
13	Piotr Grigorenko *	1962	" "	USA New York
		1969	Tashkent	
14	Olga Jofo	1969	Moscow	France Paris
15	Arie Khnokh	1960	Leningrad	Israel
16	Simas Kudirka *	1960	Vilnius	USA New York
17	Eugene Kusher	1962	Moscow	UK London
18	Edward. Kuznetsov *	1961	" "	Israel
		1970	Leningrad	
19	Lev Kwatchevsky	1968	" "	Austria ?
20	Pavel Litvinov *	1968	Moscow	USA New York
21	Kronid Lubarsky	1972	" "	Austria ?
22	Valentin Moroz *	1965	Ukraine	USA/Canada ?
		1960	" "	
23	Boris Penson	1960	Leningrad	Israel
24	Leonid Plyushch	1962	Kiev	France Paris
25	Aishe Seimuratova *	?	Tashkent	USA ? New York
26	A. Shifrin *	60th	Moscow	Israel Tel Aviv
27	Andrey Sinjavsky	1965	" "	France Paris
28	Nadja Svetlichnaya *	1972	Ukraine	USA/Canada ?
29	Vladimir Telnikov	60th	Moscow	UK London
30	Eugene Vagin	1967	Leningrad	Italy Roma ?
31	Vins George *	1966	?	
		1974	Kiev	USA ?
32	Israel Zalmanson	1960	Leningrad	Israel
33	Silva Zalmanson	"	"	"
34	Vulf Zalmanson	"	"	"

c) The Center for the research
of the Soviet prisons, mental
hospitals and labor camps
Director - A. Shifrin

(Address: Box 14 094 Tel Aviv, Israel)

Two lawyers emigrated recently
to the USA: Dina Kaminskaya and

Yudovitch. They had ~~a~~ big experiences
in political trials ~~and~~ in the USSR
and also might have some
information.

Also might be helpful Lucia Thorn,
who was one of the organizers of
the Sakharov Proceedings in Washington
in 1979, where many (soviet former) priso-
ners ~~pe~~ reported about the violations
of ~~the~~ human rights in the USSR. Lucia
knows many of them personally.

4) The main idea is - to try to collect ~~the~~ information from

those prisoners in the SU, who are (or were released and live in the SU) now in prisons and camps. Fortunately, such a procedure ~~is~~ is possible now, and much information comes from the camps through relatives and friends. There are 3-5 thousands (and many more who finished their terms) of the political prisoners now in the USSR, and many of them can be questioned or in freedom in the camps, but the requests should come from very authoritative persons, like V. Bukovsky, E. Kuznetsov, S. Kudirka, A. Ginsburg, P. Grigorenko and so on. That's why I recommend to ask them for help.

Each prisoner, especially those who spent many years, changed a number of prisons and prison cells. It might

happen, that somebody ^{had} heard something or even met Mr. Vallenberg.

I would be happy, if my advices could help to find out what had happened to this noble man with such a tragic fate.

So, about 50 persons can be questioned in the West according to the list. They can recall some other people who and live now in the West spent their terms in the Soviet prisons, especially among such national groups as poles, germans, lithuanians, ukrainians, but much more information can definitely be obtained from the former and present prisoners in the USSR.

The channels for getting such information exist, and the main problem

is to find a number of responsible
persons who will do this.

BIL 3

Irene

Zabludovsky

(212) 942-8265

Can help
among the Poles

Simas Kudarka
(212) 846-8662

It is his former
tel. number.

Nikolay Williams

(914) 332-1578

His wife - Ludmila

Alexeeva - one of

the most active

members of the

Human Rights

Movement in the USSR.

Roman Blakman

(203) 787-3196

Simas Kudytka
(212) 846-8662

It is his former
tel. number.

Roman Brakman
(203) 787-3196

Yelja Shmain

417-35

Neve Yagooov

Jerusalem

Israel

Jane 8123
Zabludovsky

(212) 942-8265

Can help
among the Poles

Nikolay Viliams

(914) 332-1578

His wife - Ludmila
Alexeeva - one of
the most active

members of the

Human Rights

Movement in the USSR.

ac
80-09-09/23

1980-01-31 kl 2117 - 2202

INKOM
STATSRÅDET ULLSTEN
KFE 8080
1980-02-04

Jag Lev.. fast Bund.. en RAUL
jag dör. "Taim bli kvar i Sverige."
Mycket skulle jag vilja säga ER
Jag Taimi Konradsson Humlegårdstr. 7 VISBY
har i denna stund Telegrafi-Kontakt med
RAUL Vallenberg. ja även i månad sin även
ja kan sode RAUL, skriv med Taim 1980-01-31/2128
när med annan som sode, jag befinner
mig i GORKI datorering finns många färgfärd
kl. 2130 DR. längd bordom MOSKVA.
ik ej det till Mundsbyrskas Taimi strål
med Tyskar, den Tyska överstakaren Volfgang Ratz
och försök lyfta Sverige sode RAUL 2135
Jag har den här sidan heter också, här är
man ej säker men DA Taimi känner Tobolsk
Omströ Tomsk Tobolsk hörs efter sig det
att DA sode RAUL, en bager de igen mig
elektroden sode RAUL. här är mycket kallt
och hungrigt kl 2140. här har jag rustat 30 år
eller fler, jag har ej bokat sode RAUL, hälsar
till Alf Perival det är bra med LIBERALA
gå ut och POSTA Taimi, nu tackar jag, försök
lyfta mig och markta den Tyska torkaren
där bakt i ändan, som felbehandlar Dig. eller
knacka det där bladet sode RAUL 2144. DR
Tack kära Taimi, DA får ej mer, de prövar mig
mei = mig = MICO 37 stridsflygplan mig
jag tackar Dig gå ut nu adjö 2149
jag tackar Dig om ej mer fick jag mätt
nu får DA ej rum med mer, jag fick anslut sig

Taimi den när mig och LV jänget
på bilden himen kl. 2155. SLCIT
Taimi de mer mig med kända jag ej det är
TAIMI RIV EJA R BLADET
Taimi när bär bager det är

My Darling
in New York
23 1881
- Mrs. Wm. W. W. W.

saken. Rättstämman för UHKO censur BARKHAGEN
 gå till den, och nu står de mig igen nu blir jag död.
 aförs. De får ej riva ut blodet. Det kommer
 från VPK och ring till HOAS eller gå gata 2205 = klack
 ej nu står den så de kommer blod. Nu gick De-förskottet
 och stängde till. Just till Personal har blodet
 då får De riva loss det. Jag tackar Dig Taimi eller
 hur du vill. De det. TAGE ADAM IVAR MARTIN IVAR
 just De kan bakslutna det. Kan du helre blodet
 Taimi, sade RAUL VALLENBERG jag är ättio år gammal
 jag De har varit mentalsjukhus i 22 år, men så
 mig här är jätligt, men tyckte svenskt samhälle
 Taimi sade RAUL till 2215. De får ej riva blodet
 till VPKaren BO Göran Johansson Leif VALL
 just han erbjöd. RAUL har Dig Taimi. Nu får
 jag kungen 1991. men De har i 2449 år därför har
 jag kontakt med Dig. och nu står de mig igen
 här är klackan 2 räkna ut vilken bredgrad
 då vet De och be om hjälp. Rektor Martin Stigert
 är även en bra gubbe kalle TAGE HOLLIV på en
 by Dig om LIBERALA. De vet här finns många
 men hemliga och stängda. och nu stängde de
 gå i morgon och till höra det i jämte De går
 till Gymnasiet. Jag minns, sånd även till
 censur V. Barkauska som i sin sinnessjukhus
 i Sverige. Nu fick jag vättning och det blev
 lugnare. De gör ej som jag sa, men gå till
 Rektor Martin, BRJ Dig om RAUL VALLENBERG
 jag vet att De ställer tiden ut bakt. Det det
 skänkta och Din FAR nu en hög HARL chypotASS.
 TACK sade RAUL skriv ej mer i dag
 vi kanske träffas när mer dag. nu fick jag mer vättning
 i Sverige och bli stor och kasta i

Utrikesdepartementet

Utrikesministerens kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

Ex f kdm t: (a)

Leifland exp 800204/ACF
Jacobson, amb Bukarest

1980-02-04 15

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-02-04 15	P	2	Eu ¹

Ambassadrådet Wilkens

TEL AVIV

U. n.

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Lazar Berger om Raoul Wallenberg

(1 bil)

Broder,

./. Närslutet finner Du kopia av ett handbrev 1980-01-28 från Göran Jacobson i Bukarest till mig om Lazar Berger. Förmodligen kan vad som sägs i handbrevet vara av intresse för Dig vid fortsatta kontakter med israeliska vederbörande om Berger.

För den händelse Du får kontakt med Berger själv, vore det förstås intressant, ifall Du kunde avlocka honom vad som eventuellt sägs om Wallenberg i Bergers dagböcker.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

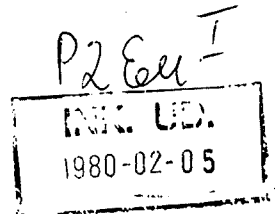
Avsända datum

Sign

1980-02-04

HÖGSKOLAN I VÄXJÖ
Biblioteket Teleborg

*Hämtat och betalt
1980-02-19/CU*

→ Utrikesdepartementet
Press- och informationsenheten
Brunkebergs torg 2
Box 16121
103 23 STOCKHOLM

Åberopande dagens telefonsamtal ber vi Er ha vänligheten att reservera för vår räkning 1 omgång WALLENBERG-DOKUMENT för avhämtning mot kontant likvid (kr.300:-) tisdagen 1980-02-19.

Med vänlig hälsning

Fredrik Liepe

Fredrik Liepe
Bibliotekschef

HÖGSKOLAN I VÄXJÖ
BIBLIOTEKET TELEBORG
BOX 5053
350 05 VÄXJÖ

UTRIKESDEPARTEMENTET

GFR

Ärende:

Kopia till:

- ✓ Kabs
- ✓ Bitr Kabs
- ✓ Polch
- ✓ Pol I
- UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Brasilia

1980-02-07

Ex t: Leifland, Malm PA, Chefen

Pol I

exp 800208/ACF

P	Z	E
---	---	---

Svensk Brasilia

1980 02 06

Cabinet Stockholm

Från Berg för Leif Leifland

BBC i London har bett mig medverka i en TV-film om Raoul Wallenberg med intervju i New York 12 februari. Intervjun kommer att beröra vissa delar av min bok "Vad hände i Budapest". Enligt BBC lär Du och Per Anger vara underrättade om filmen.

Alla kostnader betalas av BBC.

Jag ställer gärna upp men endast om detta kan ske med utrikesministerns och Ditt fulla gillande.

Vänligen svara snarast.

Berg

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:	
IB		
Kopia till:	Atgärd: (se regler på blankettkopia)	
Kabs	L-Å Nilsson	Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Bitr Kabs		Atgärd:
Polch		Bukarest 1980-02-07
Pol		
UHD		

P 2 Eut

SVENSK TEL AVIV 1980-02-06

CABINET STOCKHOLM

R 18

FOER L-AA NILSSON FRAAN WILKENS, RE WALLENBERGAERENDET (LEON BERGER). VCH 7 OCH ECH 7.

1. HAR VISSERLIGEN AENNU EJ FAATT DINA TVAA PROMEMORIOR I MIN HAND (KURIR ANLAENDER I KVAELL), MEN VILL AENDAA RAPPORTERA OM DE SENASTE ROENEN OM BERGER.

VAAR KONTAKT HERR LEVANON PAA UM:S ENHET FOER SOVJETJUDAR HAR IDAG AATERKOMMIT EFTER ATT HA KONTROLLERAT DE UPPGIFTER OM BERGER SOM FINNS HOS ANDRA ISRAELISKA INSTANSER. HAN VARNAR SAAVAEL PAA GRUNDVAL HAERAV SOM PAA EGNA IAKTTAGELSER KATEGORISKT FOER ATT SAETTA TILLTRO TILL BERGERS UPPGIFTER. SAMTLIGA INFORMATIONER INDIKERAR, SAEGER LEVANON, ATT BERGER AER "ABSOLUTELY UNRELIABLE".

2. LEVANONS BETYGSAETTNING PASSAR VAEI IN I DEN BILD SOM TIDIGARE FRAMTONAT HAER (VCH 7), SYNES DET MIG. BILDEN AV OTILLFOERLITLIGHET HAR FOER MIN DEL OCKSAA STAERKTS AV ETT BESOEK BERGER DEN 31 JANUARI OANMAELD AVLADE PAA AMBASSADEN. HAN GOER ETT MARKERAT EGENDOMLIGT INTRYCK. HAN PAASTOD SIG I VAGA ORDLAG SITTA INNE MED VIKTIGA INFORMATIONER OM WALLENBERG OCH ERBJOED SIG NEDTECKNA DESSA (PAA RYSKA). JAG TACKADE FOER ERBJUDANDET OCH AVVAKTAR NU HANS AATERKOMST MED DETTA PAPPER.

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
Kopio till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopio) - 2 -

--	--	--

3. MED DAGENS KURIR INSAENDS FOTOKOPIA OCH ENGELSK OEVERSAETT-
 NING AV ARTIKELN OM BERGER (DAER KALLAD ELIEZER I FOERNAMN)
 I TIDNINGEN ''HAARETZ'' DEN 16 MARS 1979. EN MINST SAGT MAERK-
 LIG LIVSHISTORIA FRAMTONAR. OM INTE ANNAT SYNES ARTIKELN VISA
 PAA EN ENASTAAENDE FOERMAAGA ATT OEVERLEVA UNDER VIDRIGA FOER-
 HAALLANDEN.

OERN

[aud]

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:			
Kopia till: Kabs ✓ <i>L. Å Nilsson ✓</i> Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) Utr min kansli/kr Nilsson/ACF Åtgärd: Washington 1980-02-07			<i>P</i> <i>2</i> <i>Ed</i>

SVENSK WASHINGTON 1980-02-06

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON, UTRIK MIN KANSLI, FRAAN BERGQUIST.
ANG WALLENBERG. ERT CHIFFER 129.

ANMAELT AERENDET FOER STATE DEPARTMENT, SOM LOVAT TITTA PAA
DUDGES (SKALL VARL VARA DODGES?). DE HAR OCKSAA LOVAT STOETA PAA
OM STOWNER - EN NAMNFOM SOM MAN HAER ALDRING SETT (KAN DET
VARA STONER?) - VILKET MOEJLIGEN AER LAETTARE AEN NAER VEDER-
BOERANDE IDENTIFIERAS SOM KOMMUNIST

WACHTMEISTER

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-02-06 - ex f kdm t:
Fru Nina Lagergren
F justitierådet Ingrid Gärde-Widemar

L-a. Nilsson

92
10-02-06
(47)327(485)

SOVIET UNION: RELATIONS
WITH SWEDEN

Jerusalem 80:641 a p2 En i
JeP 800127-
0202

06

Family's faith

Raoul Wallenberg's half-brother explains to
ERNIE MEYER why he thinks the rescuer of
25,000 Hungarian Jews is still alive.

IF A CLOSE relative of yours had been imprisoned 35 years ago by a cruel totalitarian power, would you still preserve the hope of his being restored to you, a broken old man, or would you rather believe that power's consistent protestations that he died a natural death 33 years ago?

The family of Raoul Wallenberg answers this painful question with a ringing: "We know he's still alive, and we are confident that his Russian jailers will release him this year."

This brave and confident sentiment was voiced in Jerusalem recently by Wallenberg's half-brother, Guy von Dardel, here to attend a ceremony at Yad Vashem, where Raoul's action in saving more than 25,000 Hungarian Jews near the end of World War II was honoured.

Not that this was the first time the Jewish people had expressed its gratitude to this remarkable Swede. In 1960, he was one of the first to be granted the title of Righteous Gentile. The ceremony on January 17 marked the 35th anniversary of his arrest.

Guy von Dardel is seven years younger than Wallenberg, who, if he is still alive, is now 67. He is a physics professor at Lund University, but spends half the year doing research in Switzerland.

industrialists. On his mother's side he was of partly Jewish descent. She was born Maj Wissing, and her mother was the daughter of a man named Benedicks. "He was a converted Jew," said von Dardel, "one of the first to settle in Sweden at the end of the 18th century."

The widowed Maj Wallenberg married again, this time to an aristocratic high government official, Fredrik von Dardel. They had two children, Guy and Nina, now Mrs. Lagergren.

Raoul was intelligent, gifted in languages and artistic. He studied architecture at the University of Michigan.

But he did not practise his profession for long. After further training in South Africa he switched to business and banking. In 1935 he worked briefly for a Dutch bank in Haifa.

Back in Sweden the following year, he joined the Meropa export firm, which had connections with Hungary. In 1941 and 1942 he made repeated business trips to Hungary, which his Jewish partner, Koloman Lauer, could no longer undertake.

WALLENBERG'S mission started when, in 1944, the American War Refugees Board and the World Jewish Congress decided on action to stop the deportation of Hungarian Jews. In the spring of that year, Adolf Eichmann had come to Hungary and deported most of the country's 700,000 Jews.

At the suggestion of Swedish Chief Rabbi Ehrenpreis, Raoul Wallenberg was selected for the

rescue mission. The rabbi had heard about him from his partner, Lauer, who now lives in Basle.

Wallenberg was appointed first secretary to the Swedish Legation in Budapest. Even before his arrival there in June 1944 the Swedish Consulate had issued some protective passports to Jews. But Wallenberg threw diplomatic protocol to the winds in energetic and unprecedented efforts to save Jewish lives.

He bought 30 houses in Budapest where Jews could stay under Swedish protection. "It is hard to give an exact figure of the lives he saved," von Dardel said, "but his example inspired Swiss, Spanish and Vatican officials to cooperate."

With an energy and daring fuelled by an inner fire, Wallenberg battled the Germans for the lives of Jews. When the Germans marched tens of thousands of Jews 160 km. to the Austrian border ahead of the advancing Russians, Wallenberg snatched many victims away from them with his protective passports.

It was on January 13, 1945, that Wallenberg first contacted the Russians, who were then at the outskirts of Budapest, in an effort to secure food supplies for the Jews under his protection. On the 17th he was taken by a Russian officer to the headquarters of Marshal Malinovsky, at Debrecen. "I don't know whether I'm going as a prisoner or as a guest," he was quoted as having said at the time.

THE LAST time von Dardel saw Raoul was in June 1944 in Sweden, before he left on his mission.

"For a long time we heard nothing from Raoul," von Dardel recalled. "The Soviet ambassador in Sweden, Madame Alexandra Kolontay, told my mother, 'He's alive and well, he'll be back, but don't make too much noise about it.'"

"We only started to worry when other Swedish officials returned from Hungary in May 1945. True, my government was

RAOUL WALLENBERG was born on April 8, 1912, the posthumous only child of a member of a well-known Swedish family of bankers and

80:6416

not always forceful enough during the first years of Raoul's disappearance, 1945 to 1947. Particularly on one occasion, when against their will we handed back to the Russians over 150 soldiers belonging to the Baltic nations, who had served in the German army. There was a scandal over that at the time. We could have pressed for an exchange with Raoul then."

Asked — perhaps in a slightly sceptical time, which he was quick to sense — whether he really wanted to see Raoul released now, after 35 years, von Dardel replied. "People exaggerate the risks of life in Russian prison camps. One can adjust after a few years. After all, Raoul is not in a death camp. He always had robust health. And we are a long-lived family. When our mother died last year she was 88."

Von Dardel explained how his own father, Fredrik von Dardel, had always completely identified with the struggle to free his stepson.

"He was the brain behind all our efforts over the years. Both my mother and father died believing Raoul to be still alive. One may say that the struggle for Raoul gave meaning to their lives; it kept them active."

As if in answer to an unasked question he added: "Even the most miserable life is worth living. I've met other released Russian prisoners. They're active and happy — even after 10 and 15 years in the camps."

AS A RESULT of the von Dardel family's efforts, especially last year, much has been heard about reports that Wallenberg is still alive. Almost like a ride on a roller-coaster, these reports produce peaks of hope after the troughs of hopelessness and despair caused by the passage of the years.

In 1947, the Soviets came out with a new version of Wallenberg's fate. He was not in Russia, they knew nothing about him; he must have gone back to the German side after his first encounter with Soviet troops in January 1945.

Over the following years, large numbers of German, Austrian and Italian war prisoners returned from Russian captivity, von Dardel continued. Around 1950 several reported having shared a cell with Raoul. They said he had told them he was being held as a spy. Some gave exact details of his personality and family background.

On the basis of all this evidence, the Swedish government made renewed representations to the Russians. But it was not until 1957 that the then Russian deputy foreign minister, Andrei Gromyko, officially admitted "Yes, he was in our jails, but he died of a heart attack in Lubyanka prison on July 17, 1947."

The family holds that this statement was given the lie in 1961, when well-known Swedish professor of medicine, Nanna Svartz, was told by a trusted Russian colleague, Prof. Alexander Myasnikov, whom she met at a conference in Moscow, that Wallenberg was in a psychiatric prison near Moscow. The two doctors conversed in German, which both knew well.

When Prof. Svartz was allowed to return to Moscow in 1964, it was for a confrontation with Myasnikov, who denied ever having referred to Wallenberg. Perhaps his Swedish colleague had misunderstood.

"We know that Myasnikov had been given a dressing down for his indiscretion by Krushchev in person," von Dardel said.

According to some reports, Myasnikov died shortly after this second meeting.

AND SO the roller-coaster continued its maddening ups and downs.

The names of many of Soviet Russia's infamous places of incarceration kept being mentioned. Butyrka, Lubyanka, Vladimir, Wrangel Island in the desolate far north, "the island of the dead."

Released prisoners reported having been in a cell adjoining Wallenberg's or having known others who had actually shared his cell.

"Some of these prisoners are still alive and free today. We

hope to contact them," von Dardel said with a touch of naiveté. "There is one Russian general, Kuprianov, but I'd rather not say any more..." he trailed off.

Two recent peaks of hope concern Avraham Kalinski, who now lives in Haifa. In two postcards mailed from a Russian prison to his sister here, he mentioned that in 1959 he had met a Swedish man who had saved Jews in Rumania. "The mixup between Hungary and Rumania is an understandable mistake," von Dardel said. "We've seen these postcards, written in Polish, and we have no doubt they are genuine."

The latest testimony comes from one Jan Kaplan, who claims to have met a Swede with 30 years' prison experience in the hospital of the Butyrka jail. He reported this after his release in a telephone conversation with his daughter in Tel Aviv. Kaplan has since been rearrested.

Last year, as a result of the Kalinsky and Kaplan reports, Stockholm made two very strong representations to the Kremlin.

"Both were answered with a firm *nyet* and referred back to the official 1947 story of death by heart failure," said von Dardel. "The official channels are now blocked. But we've set ourselves the goal of having Raoul back within a year. We are prepared for a worldwide scandal; after all, the Russians have the Olympic Games this year."

ASKED HOW he envisaged the Soviets releasing Raoul now, after holding him for 35 years, Prof. von Dardel said: "We have to find ways of saving the Soviets' face, to keep things quiet."

Committees working on behalf Raoul Wallenberg have been active in Sweden, the U.S., England, France, Israel and Switzerland for some time. "There is going to be one in Germany, too," von Dardel said.

80:641c

When von Dardel's sister, Mrs. Lagergren, whose husband is a judge on the International Court at The Hague and chief of protocol at the Swedish royal court, was here last June, she asked Prime Minister Begin to press President Carter to intercede with Soviet Premier Brezhnev on

their brother's behalf at their forthcoming meeting in Vienna.

It was possibly as a result of this request that Mrs. Annette Lantos, of San Francisco, who was here for the recent ceremony at Yad Vashem, had something to report on the case.

She told *The Jerusalem Post* that last September, on an impulse, she sent her name in to a radio programme, on which President Carter was to answer listeners' questions. She was one of the 24 out of 20,000 listeners whose name came out of the hat.

"Naturally, my question was what had transpired between Carter and Brezhnev regarding Wallenberg at the Vienna meeting?" Annette Lantos said excitedly. President Carter replied that he had taken up the case with Brezhnev and that Secretary of State Cyrus Vance had also discussed it with Gromyko. The then U.S. ambassador in Moscow, Malcolm Toon, had also been instructed to pursue the matter.

Mrs. Lantos' criticism that the Swedish attitude to the Wallenberg case has been rather half-hearted reflects the opinions expressed by Carl-Fredrik Palmstierne, for many years private secretary to King Gustav Adolph VI, in a monography he wrote in 1976. He found the king himself, top ministers, and Dag Hammarskjöld, the Swedish secretary-general of the UN, curiously indifferent to the fate of the country's only political prisoner." He quoted both his royal master and Prime

Minister Uden as saying that "there was no question of declaring war on the Russians for the sake of Wallenberg."

A DISPASSIONATE analysis of the Soviet attitude to the Wallenberg affair was offered to the *Jerusalem Post* by Livia Rothkirchen, the editor of *Yad Vashem's* Holocaust studies, herself an Auschwitz survivor, who holds a doctorate in modern history from Prague University.

"The Russians don't know the concept of unselfish humanitarian effort, that is why in their eyes Wallenberg had to be a spy," she said. I can even understand their attitude. Wallenberg had published a grandiose economic Nansen plan for the rebuilding of Hungary after the war with money supplied by the U.S. War Refugees Board. He was naive enough to believe that the Hungarian government and the Russians would gladly accept this."

But, she added drily, the Russians were not interested in capitalist methods for Hungary.

About the persistent reports of released prisoners about Wallenberg, Dr. Rothkirchen had this to say:

"The mystique of Wallenberg won't allow rumours that he is still alive to die. Ex-prisoners who are aware of this mystique and legend want to contribute to it by their testimony. They have no ulterior motives in doing so."

Dr. Rothkirchen does not believe that the Russians can ever admit that Raoul Wallenberg is still alive. But they might one day tell the truth about when and where he died. □

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-06

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Svensk TEL AVIV

Text

Wilkens från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Fru Lagergren är angelägen att få personlig kontakt med Protassov/Ringer och vore därför tacksam om Du kunde skaffa fram dennes adress och telefonnummer.

Cabinet

ex t

Leifland

Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET

GFR

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

L-Å Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

95
80-02-08
L

R

L

Ed

SVENSK LONDON

1980-02-07

CABINET STOCKHOLM

FOER LARS-AAKE NILSSON FRAAN SKOGLUND. RE WALLENBERG-
AERENDET.

VEDERBOERANDE FCO HJAEPPER OSS FAA KONTAKT DE ANGIVNA
PERSONERNA. MAN KUNDE OMEDELBART IDENTIFIERA BROOKE
WYNNE OCH HOPPAS ATT WILSON KAN SPAARAS VIA BROOKE.

LIND

UTRIKESDEPARTEMENTET		Ärende:	
GFR			
Kopia till:		Åtgärd: (se regler på blankettkopia)	
Kabs ✓	LA Nilsson	Utr min kansli/kr Nilsson/ACF	
Bitr Kabs		Moskva 800207	
Polch		+ hbr ambr Schönander, Bryssel	
Pol		800207	
UHD			

P	2	Eu
---	---	----

SVENSK MOSKVA

1980-02-07

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON FRAAN LUNDVIK RE WALLENBERG.

DIN PROMEMORIA 1980-01-28 OM SAMTAL MED MANUEL GARCIA AABEROPAS. DEN PAA SISTA SIDAN NAEMNDA BELGAREN PYPE INTRESSE-
RADE VI OSS FOER PAA POL 1 I SAMBAND MED FALLET SARELD-
ENGSTROEM. HAN DOEMDES I MARS 1977 FOER FLYGBLADSUTDELNING
OCH FRISLAEPPTES I JULI SAMMA AAR. AEVEN OM GARCIAS UTSAGOR
BETRAEFFANDE WALLENBERG A PRIORI INTE VERKAR TROVAERDIGA
BOER ETT SAMTAL MED PYPE KUNNA BIDRA TILL BEDOEMNINGEN AV
DEN EVENTUELLA SANNINGSHALTEN. HAR NI KUNNAT SPAARA WALTHER
ELLER SKALL JAG HOERA MED SCHWEIZARNA HAER?

DE GEER

Ingen adress

Lindberg

→ L-Å

INKOM
STATSRÅDET ULLSTEN
7 FEB 1980

235 505
17 FEB 1980
P2 2u5

ritrikes krisminister
Ola Ullsten!

92
10.02.80

Du har Sverige ett enastående
tillfälle att bjotta O P och inte fallet
Rabul Wallenberg helt kladdas.

Du kan verkligen Sverige skänka
åt Sovjet och inte ge dem för många
flykter för Sovjet. Värde på det just nu
vi har även fallet O -
pro m. fl. och inte minst vad som hänt
Pacheco - m. fl. samt förföljelsen av
kristna och judar.

Vi måste visa Sovjet
att vi tar bestämt avstånd från att
undvika undantag av Helsingsfors avtalet
på något sätt efterlys. Alla världen
måste ställa upp bakom
Eater och visa Sovjet att de inte
tillämpar de mänskliga rättigheterna
På dessa grunder: bjotta
O P! Detta tror jag nog du ser
O P truppen för står, och som jag hoppas.

om verkligen bli den bästa att
björkotta O. S.

Dit är fruktansvärt vad
om hänt Rapel Wallenberg.
Handla nu!

Vänligen ✓
Karl Lindberg

Kälskad

Ärende Wallenberg-ärendet	Datum 1980-02-07		
	Avd P	Grupp 2	Mål 2-01-1

Adress
Svensk BUKAREST

Text
Jacobson från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Vill nämna för Dig att Berger numera kontaktat vår Tel Aviv-ambassad samt utlovat en uppteckning med ytterligare informationer om Wallenberg. Jag tror dock inte att Berger längre kan räknas bland de seriösa vittnena. Nedanstående omdöme, förmedlat av Tel Aviv-beskickningen, är ju rätt förgörande:

Cit - Vår kontakt herr Levanon på UM:s enhet för sovjetjudar har idag återkommit efter att ha kontrollerat de uppgifter om Berger som finns hos andra israeliska instanser. Han varnar såväl på grundval härav som på egna iakttagelser kategoriskt för att sätta tilltro till Bergers uppgifter. Samtliga informationer indikerar, säger Levanon, att Berger är "absolutely unreliable". - Slutcit

Cabinet

ex t
Leifland
Nilsson

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-07

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu -

Adress

Svensk MOSKVA

Text

Lundvik från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Tack för tipset om Pype, vilket jag har bett
Schönander i Bryssel att följa upp.

Vad angår Walther har jag redan bett Revelius om
hjälp, men det skulle väl inte skada om Du frågade
schweizarna i Moskva. Man kan väl inte helt utesluta
att när Garcia talar om schweizaren Walther och
Papadopoulos samt Belov om tysken Walther Naumann
det i själva verket rör sig om en och samma Walther ?

Slutligen, ser Du möjlighet att få fram uppgifter
om i mina promemoria nämnde ukrainaren Horbovy
respektive "diplomaten" Vorobej-Vorobjov ?

Cabinet

ex t

Leifland

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-07

Avd

P

Grupp

2

Mål

E. U. I

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

Bergquist från L-Å Nilsson. Re Wallenberg-ärendet.

Stavningen kan mycket väl vara Stoner. Jag har helt enkelt använt mig av den form (Stowner), som i december angavs av den sovjetiske dissidenten Belov.

Cabinet

ex t

Leifland

Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-07 15

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-02-07 15	P	2	Eu I

Bil: PM Nilsson 1980-01-28 +
ch tel 37 fr Moskva

Ambassadrådet Schönander

BRYSSEL

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

(2 bil)

Broder,

- ./1 Närslutet finner Du en promemoria beträffande ett samtal, som jag nyligen hade i Madrid med den spanske medborgaren Manuel Garcia. Denne påstod sig så sent som 1977 i lägret 385/5 i Mordvinien ha träffat Raoul Wallenberg.

- ./2 Som Du skall se av promemorian, finns det skäl att betvivla Garcias utsago. Jan Lundvik har från Moskva (se ävenledes bifogade telegramkopia) påpekat att den på sidan 8 i promemorian nämnde belgaren Pyp (eller Pype) är känd från affären Sareld-Engström. Det vore givetvis av stort intresse om Du med hjälp av belgiska myndigheter kunde spåra Pyp samt fråga denne om eventuell kännedom från tiden i Sovjetunionen om Wallenberg och Garcia.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☒ av kurir

☐ till kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

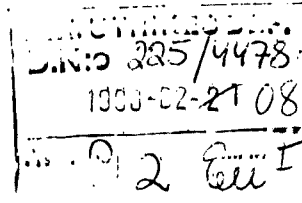
Avsändn datum

Sign

C4

PD-02-21

W

L-A Nilsson
INKOM
STATSRÅDET ULLSTEN
8 FEB 1980

Utrikesminister Ola Ullsten

Efter det att handlingarna om Raoul Vallenberg släpps fria efter 35 år blir man oneklingen förvånad över att de har hemlighållits så länge. Det är konstigt att de inte offentliggjordes redan 1976 ~~ännu konstigare~~ ~~är att inte allt offentliggjorts nu.~~

Att socialdemokraterna inte ville släppa några uppgifter är ju förklarligt, det var ju de som förstörde hela affären. Men att det skulle ta fyra år för tre borgliga regeringar för att göra något märkbart i Vallenberg affären förvånade mej och många andra. Vallenberg är ju inte den enda svensk som är spårlöst försvunnen i östländer hela båtar tros ha bordas av sovjetiska marin-enheter, se bifogad artikel.

Att SSSR har minst 10000 politiska fångar är allmänt känt, att de sedan spärras in på mentalsjukhus med diagnosen paranoid personlighetsutveckling och rättvisemani säger ju allt om sovjetisk demokrati.

Ett exempel på sovjetiska myndigheters agerande är fallet Klebanov. 1977 bidade Klebanov en inofficiell fackförening som skulle föra arbetarnas talan gentimot myndigheterna.

I februari 1978 arresterades Klebanov och inhogs på obestämd tid på mentalsjukhus.

Sverige bör inte delta i OS då det bara är ett propaganda-jippo för att dölja sovjetstatens demokratiska brister.

Men i och med sovjets invasion i Afganistan genomskådade världen dethela och många länder överväger bojkott, så bör även Sverige göra.

Alla även jag som bara är 13år förstår att Sovjetunionen är ett hot mot en demokratisk värld.

Högakningsfullt

Magnus Person

Fler "Wallenberg-fall" tros finnas i polsk-rysk fångenskap

STOCKHOLM (TT) - Varför skulle den svensk som vittnen uppger sig ha träffat i sovjetiska fångelser varit just Wallenberg? Det kan lika gärna vara någon av de andra 50 svenskar som försvunnit där de senaste 30 åren.

Diplomaten Raoul Wallenbergs öde har i dagarna rönt förnyad uppmärksamhet. Men sedan andra världskrigets slut har ett 50-tal svenska sjömän och fiskare försvunnit på Östersjön.

Deras anhöriga har under årens lopp gjort många försök att få klarhet i vad som hänt. Man har misstänkt att fartygen i flera fall uppbäringsats av öststaterna och att besättningarna satts i fångenskap.

Många vittnesmål

— Vi har många vittnesmål om svenska sjömän i ryk och polsk fångenskap men UD tror ju inte på dem, säger Mary Johansson i dag till TT. Det är på tiden att UD släpper också de papper som rör detta.

De försvinnanden som väckt

störst uppmärksamhet gäller "Kinnekulle" från Lidköping och "Ivan" från Malinö. Båda försvann natten mellan 18 och 19 februari 1948 efter att ha lämnat hamnstaden Utska i Polen.

Omständigheterna är på många sätt förbryllande. Fartygen påträffades efter några dagar övergivna. Båge hade brunnit men inget tydde på att besättningarna, sju män på "Kinnekulle" och elva män på "Ivan" lämnat fartygen i panik.

På "Kinnekulle", där branden misstänktes vara anlagd och slocknat av sig själv, stod to m en kastrull med ärtsoppa kvar på spisen.

Vad kan ha hänt?

En teori går ut på att branden tvingat besättningarna i livbåtar som sedan förlöst.

En annan, som omfattas av Mary Johansson och övriga anhöriga, innebär att "Kinnekulle" och "Ivan" uppbäringsats av östfartyg som tvingat svenskarna i land varefter de försvunnit i fångenskap.

Skälet till att fartygen presenteras kan t ex vara att de försökt

Mary Johansson i Trollhättan, maka till kaptenen på det 1948 förlista fartyget "Kinnekulle", har inte gett upp hoppet om att hennes man skall finnas i livet.

— Kanske ändras allt genom ett telefonsamtal...

smuggla flyktingar ut ur Po-fångar.

Av vana halsade Fröjd på svenska och en av fångarna hälsade tillbaka. Innan vakter

tar: — Senare mötte jag en fångrep hann mannen förklara svensk som arbetade för en att han var svensk sjöman dömd till straffarbete.

Några dagar efter att fartygen brunnit fick han höra att det satt två fartygsbesättningar i Moko tow-fångellet i Warszawa. Den ena troddes vara rysk då fartyget hette "Ivan", den andra var svensk från ett fartyg med krångligt namn. Det måste ha varit "Kinnekulle".

I november förekom åter rykten om en grupp svenskar i samma fångelse.

Efterhand kom fler uppgifter om svenska sjömän i fångenskap. Så uppgav t ex en dansk matros att han 1961 träffat en svensk straffänge i Rigas hamn. Denne sade sig heta Bernt till förnamn.

Viktigaste vittnet blev sedermera Stig Fröjd som 1964 berättade att han tretton år tidigare varit på boxningsturné i den polska staden Wrocław. Den idrottsbhall där mat- cherna gick städades av tre

— Men idag är pengarna nästan slut. Vi kan inte göra mycket. Svenska staten borde hjälpa oss mer, säger Mary Johansson. Svenska myndigheter har dock inte varit överksamma genom åren. Framstötter har gjorts till sovjetiska myndigheter och vittnesmål har följts upp. Men allt har varit resultatöst.

— Fallen finns på dossier här på utrikesdepartementet, säger Erik Pierre vid UD:s informationsavdelning.

Andra har självständigt framträtt till försvar för dem som orättmätigt hålls inspärrade.

Semjon Gluzman (född 1946) är läkare från Ukraina. Efter sin examen gavs han en tjänst vid ett mentalsjukhus i Dnepropetrovsk. Eftersom han visste att friska människor hölls inspärrade där för sina åsikters skull, vägrade han att ta tjänsten.

1969 hade den kände medborgarrättskämpen Pjotr Grigorenko förklarats sinnessjuk och intagits för tvångsvård. 1971 skrev Gluzman och två andra en inofficiell diagnos där de fann Grigorenko frisk. Denna diagnos publicerades uderjordiskt av *samizdat*.

1972 arresterades Gluzman anklagad för antisovjetisk agitation och propaganda. Man påstod sig ha funnit *samizdat*-publikationer i hans ägo. Utan tvivel var den inofficiella diagnosen det starkaste motivet för arresteringen. Han dömdes till sju år plus tre års förvisning. Under fångenskapen har han fortsatt att verka för de tvångsintagna på mentalsjukhus.

Rättsliga åtgärder har vidtagits mot en grupp arbetare som 1978 bildade en oberoende fackförening för att komma till rätta med missförhållanden på sina arbetsplatser. Några av gruppens medlemmar har spärrats in på psykiatrisk klinik.

Gruppens talesman är Vladimir Klebanov (född 1933). Han började aktivt verka för arbetarskydd under 1950-talet då han var förman i en ukrainsk kolgruva, och gjorde sig med tiden obehaglig för ledningen. Han arresterades i september 1968 för förtal av sovjetstaten och hölls inspärrad på mentalsjukhus till 1973.

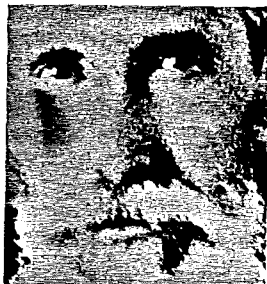
På sommaren 1977 bildade Klebanov och en grupp andra arbetare en inofficiell fackförening som skulle föra arbetarnas talan gentemot myndigheterna.

Klebanov arresterades i februari 1978 och intogs på obestämd tid på mentalsjukhus med diagnosen »paranoid personlighetsutveckling» och »rättvisemani».

Klebanovs grupp splittrades i samband med hans arrestering. På hösten 1978 proklamerade en grupp på 8 personer bildandet av en ny fackförening (SMOT).

Vissa religiösa aktiviteter är uttryckligen förbjudna i lag. För religiösa brott anklagas ofta de s k initiativbaptisterna. De bröt sig ur den officiella baptistkyrkan i protest mot de stränga restriktionerna som pålagts religiösa aktiviteter i slutet av 60-talet. Många initiativbaptister har arresterats eller berövats sina rättigheter som föräldrar för att de undervisat sina barn i religion.

Förföljelserna drabbar anhängare av många olika samfund: katoliker, ortodoxa, Jehovas vittnen osv.

Vladimir Sjelkov (född 1895) är sjundedagsadventist och har redan avtjänat 23 år för sina religiösa övertygelse. Endast en gren av sjundedagsadventisterna är accepterad och får verka. »De sanna och fria sjundedagsadventisternas kyrka», som Sjelkov är ledare för sedan 1954, är inte tillåten. Många av dess medlemmar arresterades och dog i fångenskap under Stalintiden.

Sjelkov frisläpptes ur fångenskap 1969. Sedan dess höll han sig dold tills han arresterades i Tasjkent i mars 1978. Han dömdes till fem års straffarbete i mars 1979. Samtidigt dömdes fyra andra sjundedagsadventister för antisovjetiskt förtal och religiösa brott.

Skriv och vädja för någon av de politiska fångar som det berättas om i den här foldern. Här nedan finns ett brevförslag på engelska riktat till Sovjetunionens president. Skriv av det eller klipp ut det, fyll i fångens namn och adress. Den svenska översättningen finns på baksidan. Om du vill kan du naturligtvis formulera ett brev helt på egen hand.

I dina brev kan du påpeka att övergrepp mot oliktankande strider mot FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, Helsingforsavtalet och inte minst mot sovjetisk grundlag.

Artikel 57 i Sovjetunionens grundlag lyder:

»Att respektera individen och skydda medborgarnas fri- och rättigheter är alla statliga organs, samhälleliga organisationers och befattningshavares skyldighet.

SSSR:s medborgare har rätt till domstolsskydd mot kränkningar av deras ära och värdighet, liv och hälsa, personliga frihet och egendom.»

.....
.....

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA ✓

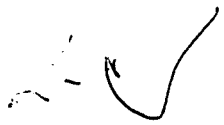
1980-02-08

P2 8. I

80-02-08 / Brev i Wallenberg-ärendet till f justitierådet
Ingrid Gärde-Widemar

(1 bil)

- ./. Bilagt återfinns kopia av ett brev i Wallenberg-ärendet från tyske medborgaren Paul Wittern till f justitierådet Ingrid Gärde-Widemar. Wittern satt, som framgår av brevet, under åren 1948 till 1955 i Vladimir-fängelset.

Lars-Åke Nilsson

Paul Wittern.

2 Wedel /H. 3. Febr. 1980.
Graf Luckner Wohnheim,
Hans Boeckler Platz 15.

Frau

Ingrid Gaerde Widemar

Adr. Raoul Wallenberg- Foereningen

P.O.Box 16076, 103 22 Stockholm.

Sehr geehrte Frau Widemar !

Ihr gefl. Schreiben vom 28.v.M. habe ich mit grossem Interesse und Dank gelesen. Ich beeile mich, Ihnen soweit wie moeglich mit Auskueften zu helfen, da Herr Gen. Konsul Wallenberg zur gleichen Zeit im Gefaengnis in Waldimir sich befand.

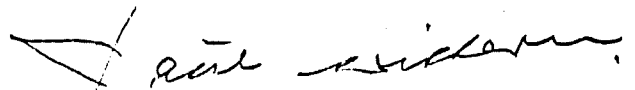
Obwohl ich nicht mit Herrn Wallenberg in ein und derselben Zelle ge-essen habe, hatte ich Deutsche Kameraden, DIE UEBER IHN Bescheid wussten. Einer dieser Kameraden war der franzoesische Hauptman Goussé aus Paris, Vorname Lucien: 78170 La Celle, St. Cloud, Résidence Elysee II/63, Frankreich.

Herr Goussé hat nach seiner Entlassung ein hochinteressantes Buch ueber seine Gefangenschaft geschrieben, in der er die Zustaeude in Waldimir eingehend schildert und der Name des Herrn Wallenberg erscheint auf Seite no. 368. Das Buch heisst: Der Mensch im Gefaengnis: ein Bericht von Jean- Paul Sorbet, Deckname des Herrn Goussés. Verlag Kiepenheuer & Witsch, Koeln-Berlin Gesamtherstellung: Ensslin & Laiblin, Reutlingen. Printed in Germany 1963. Es duerfte sich fuer Sie verlohnen, das Buch sich zu beschaffen.

Ich kam nach Waldimir i.J. 1948 und wurde entlassen im Okt. 1955 nach Hamburg. Mein Alter ist 25 Jahre. Ich werde noch weiter forschen, wer mit Herrn Wallenberg in der Zelle zusammengeewesen war, um weiteres daraus zu erfahren, was ich Ihnen dann mitteilen werde,

Indem ich die Wuesnsche ausspereche, dass es Herr Wallenberg gut gehen moege und Sie ihn in Schweden evt. schon wieder haben moechten.

Mit freundlichen Gruessen

SVERIGES AMBASSAD

TEL AVIV

1980-02-06

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-02-13 - ex a + b f kdm t:

[Kab sekr *exp 800213/ACF*
Chefen Pol I
amb Athen nr 20 ✓
amb Bukarest nr 15 ✓
amb Moskva nr 34 ✓
ö t ovanst amb m rem

Kanslirådet Lars-Åke Nilsson

Utrikesdepartementet

EXPEDIERAT	
med	dat
sv. kurir	14/2 1980
utl. kurir	
luftpost	
vanl. post	

INKOM UD		
1980-02-08		
AVD	GA	MAIL
P	2	Eni

Inskickad tidningsartikel om Israel (Bliss, Israel)
Dagbl.

(1 141-1) ✓

Dagbl.

✓

Utsänd av efterlyst artikel om Dagbl. "Israel"
den 16 mars 1980.

Bertil Nilsson

Min. Nilsson

Sten-Åke Nilsson

HW

61
Tel Aviv
1980-08-06

THE JEWISH HISTORY OF ELIEZER BERGER

16.3.1979

THE ETERNAL OBJECTOR

by Yifat Nevo

Thirty years in jail, in concentration and in labour camps. Thirty five years of imprisonment and escapes throughout Siberia - and back to civilization. An odyssey of frost, of ideological trials and of violence to the point of manslaughter. "Because among beasts you can only survive if you are a beast like them", says Eliezer Berger, 57, who had gone through all these and came to Israel from Russia less than a fortnight ago. The title "Prisoner of Zion" he shakes off with an ambiguous smile.

There were times in his long prison life, when he was together with Prisoners of Zion, whose names are known to everyone today, but he is not one of "the gang", he is not part of the organization. He has always been a lonely wolf, and the delicate balance of the game of roles in the big organization does not become his wild temperament and his inclination to take justice into his own hands - those strong hands that frightened prisoners and warders alike and that were known for what they were all over Siberia.

The process of Eliezer Berger's rigidity began when he undertook to supply food to his mother; his four sisters and his brother during the great famine of World War II. Eliezer, who was only 20 years old at that time (towards the end of 1943) worked at one of the Governmental garages in Tashkent, in Central Asia. By that time he had already gone through a lot together with his family. He was born in Kishinew, when that city still belonged to Roumania. When he was 11, his family moved to Bucharest, where he went to a Jewish Gymnasium and was active in the "Maccabi" Movement. By the time he was 18, the family returned to Kishinew, which was already under Russian rule, but his father remained in Bucharest.

When the Bergers arrived in Tashkent a year later, World War II was in full swing, and one of the dearest commodities was potatoes. Young Eliezer got them, like many others who worked within official frames, by stealing from depots. That food he brought to his mother and only thanks to it did they survive.

To Work - Or To Live

These memories cause embarrassment today between Berger and his family. One of his sisters came to Israel already years ago and she lives in Bat Yam. When she came to welcome him at the airport, she did not quite know how to approach him. "This is natural", explains Berger with a forgiving smile. "I put my life in danger many times in order to bring them food, and twice I smuggled them out of Nazi Concentration Camps, but she did not write me even one letter during all those years that I spent in jail. But this is not important, I managed without it. I am a strong man".

He does not bear a grudge, but he does not forget either. He remembers exact dates, places, distances, names. Today he looks very fit, younger than he is. He speaks a fluent Russian, good Roumanian and he also knows Yiddish. "I also read Hebrew well, after all I studied at a Jewish school, but I do not understand it. Many years have passed since then", he says with a smile.

Thirty six years have gone by since he was first imprisoned. That was in the wake of a journey by train, carrying equipment to a military base, somewhere in the heart of Russia. Young Eliezer was put in charge of that train. In one of the stations, he pinched a portion of food which he wanted to send to his family. He was caught and charged with desertion and conspiring against the regime. Those mere years in which many many people were sentenced to death for stealing potatoes. Berger was sentenced to eight years in a concentration camp. He knew that his fate was sealed in fact, to die by slow torture.

When they let him "volunteer" for the front within the frame of a "Kannonenfutter" unit, he grabbed it. "The verdict", he recounts, "stated that if I stay alive, I shall have to complete my time in jail on the same concentration camp terms, but who believed in such a chance then?" A moment later he stops talking, as if remembering that the hope to live never really left him.

He was wounded a fortnight after he had^{been} sent to the front and hospitalized in a Military Hospital. There he lay under heavy guard, "after all, I was a criminal", he explains. 19 days later he escaped from there to Tashkent. He wanted to see his mother, who had been stricken with consumption, but when he arrived there, he found out that his family had moved to the Ural, thousands of kilometres away from Tashkent. This did not deter him and he went there. However his escape was discovered in the meantime, and the Police were waiting for him. He was arrested and sentenced to two more years.

Berger spent three years in the "Petchor-Lag" camp, on the coast of the Northern Sea. This was a labour camp for prisoners, where the definition "hard labour" was a cover for the record, by which hundreds of people froze to death there every day. Young Berger's stubbornness and his shrewdness - the two qualities that kept him alive for decades of Russian imprisonment - began to show signs in his conduct.

He decided not to go out to work. As a work-refuser, he knew that he would get only 400 grams of bread (almost the only food) instead of the 800 grams a day, to which those who went to work were entitled, but he wanted to live, and he knew that if he went to work in the frozen mines, he would not return from there. Berger was not the only work-refuser, and the camp authorities soon reached their conclusions. Together with others like him, who caused "demoralization" in the camps, Berger was deported to Mongolia, where they were put to work on the Trans-Asiatic railway. Here too, he had the choice of going to work and meeting his death there soon - or refusing to work. He chose the latter.

The eternal objector continued to be thrown from one camp to the next until, in 1950, he reached Fort Vanino, "the death camp", where political prisoners were thrown together with criminals, Japanese prisoners of war and prisoners from Wlassow's Army, which fought on Hitler's side. Antisemitism there was not expressed in sophisticated terms, but Eliezer Berger was not in need of delicate reactions. He never felt that his honour had been hurt. He even enjoyed showing - to whoever was in doubt of it - that the term "Jid" and weakness do not necessarily go together.

So it happened, that when he tried to separate two people who got into a row in the camp, one of them, who served as driver of a van, killing Jews with poison gas as it carried them to the camps, called at him "Jew-boy, pity they did not kill you all in the war!" He got hold of a rod and beat the man to death on the spot. For this, Berger was sentenced to twenty five years in a concentration camp. That was a year and a half before his release. He appealed, and in a repeat-trial, his sentence was reduced to ten years, four of which he spent in isolation.

Berger got the reputation of a man one should be wary of. Yehuda Kagan, an Israeli thrown into a Russian prison when he came to see his family there, says that Berger's powerful hands and his reputation as a man of violence, had got the criminals off his back. In prison life, this was also a condition to be able to help others.

When Yehuda met him, Berger was properly dressed, wearing polished boots. As soon as Berger heard that Yehuda had to go on a long journey in the snow and saw that he was wearing worn-out shoes, he, Berger, took off his boots and gave them to Yehuda immediately. "My shoes were a size too small for him and I asked him how he would be able to walk in them in the snow. Berger smiled and said: 'I? I always manage, don't you worry'", recounts Yehuda Kagan. But later on he saw that Berger had gone in the snow, wearing only socks. Today Yehuda repays his benefactor by welcoming him in his home. But at that time, he had nothing to give in exchange. "Give me a postcard from Israel", asked Berger. It was a postcard carrying the picture of pretty Israeli girl-soldiers, one of many that Yehuda had received from his family in the country. This was a commodity in highest demand in the camps, where a woman was a creature that belonged to a distant, different world.

Berger did not exaggerate. He really knew how to manage. When he was sent to work in a gold mine, he managed to obtain false documents, military uniforms and a great deal of money, with the help of which he set out on a journey of 12.000 km., again - in order to reach his family in Kishinev. "We all had there plenty of money from the gold we stole, but the money was not worth anything, because there was nothing one could buy with it there", he says, and you can tell from the sound of his voice, that he still enjoys the special status he had acquired thanks to his great strength.

The power, the shrewdness, the plight, all these were there to achieve one aim only - to reach the family. But when he got there, the Police were waiting for him and he was sentenced again - to ten years imprisonment with hard labour in a salt mine, in the Ural Mountains. To be able to go on living, he again refused to work, but the only way to get off from work was to go to prison. Berger attacked the camp commander and beat him up thoroughly. His prestige with the prisoners ran sky-high,

Things got stirred up in the camp during the uprising in Hungary. The prisoners expressed their protest by tattooing inscriptions on their foreheads. Berger was charged with fanning the flames and was sentenced again to ten years, as a dangerous criminal. At that time he was imprisoned in Camp 5 and was in a room adjoining that of Powers, the well known American U2 Pilot. From there he was transferred again to a more rigid camp.

In the new camp the Tattooing fashion spread like a plague. Prisoners carved inscriptions into their foreheads, their faces, their ears, their necks and their chests, reading: "I am a slave of the Soviet Union". They drew locked chains around their mouths, symbolizing that they were not allowed to talk, and on their necks they drew strangling hands. Berger says that this was a means of strong protest and living propaganda, which caused the Soviet Authorities a great deal of embarrassment. Even dragging the prisoners through streets, drew crowds and caused commotions.

Things came to a point, where one of the prisoners cut off his own ear, on which he had tattooed an inscription against the regime, and sent it to the Convention of the Party. For this they accused Berger as an inciter, opposing the reeducation of the prisoners, and as one who had fought all his life against the Soviet regime. Those were the days when capital punishment was reinstated in Soviet law, and the prosecution demanded his execution. The sentence was commuted to 15 years, which Berger served to the last day.

He was released eight months ago and returned to his family in Kishinev. There the authorities allowed him to live, but on condition that he keep away from the airport or the train station. He had to report daily to the local Police. In the evenings he used to go with his brother, the pianist, to a club of friends and join in the singing. "I know Jewish songs and I love to sing", he says. There he met his lady-friend, the first woman after 35 years of camps and prisons - whom he could not take along with him to Israel.

Before he left for Israel, the Soviet Authorities made him sign an undertaking, that he would not tell anything of what had happened to him, but he could not care less. Today he is a 57-year old man, consumptive and with a malignant growth in his chest. He believes that Israel is the only place in the world where he can be cured. All he wants is to find work, bring his friend to Israel, get married and have children. "I have a great lust for life, after all I have not lived, I was only born", says Eliezer Bergman.

Joan Malley

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-08

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

E u J

Adress

Svensk BRASILIA

B R A A D S K A N D E

Text

. Berg från Leifland. Re BBC-film om Raoul Wallenberg.

Ingen erinran Din medverkan BBC-filmen. Det är dock självfallet angeläget att Du klargör för producenten att Du medverkar i personlig kapacitet.

Cabinet

ex ink + avg t:

Leifland

Malm, PA

Chefen Pol I

Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-08

Dnr	Avd	Grupp	Mål
39	P	2	Eu ¹

Generalkonsuln Friedman

NEW YORK

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

Hbr Friedman - Nilsson 1980-01-23

U. n.

Broder,

Viktor Krasin har onekligen visat hjälpsamhet vid sina samtal med Dig enligt ovan citerade handbrev. Jag skulle i förstone vilja be Dig att vid tillfälle följa upp två av Krasins tips: 1) kontakta Khronike Press (chefredaktör Valery Chalidze, 505 8th Avenue, N. Y. 10018) och 2) söka få tag på de båda advokaterna Dina Kaminskaya och Yudovitch, vilka enligt Krasin numera befinner sig i USA.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med

sv kurir

ull kurir

luftpost

vanlig post

Avsändn datum

13/2-80

Sign

Gf.

UTRIKESDEPARTEMENTET BJ		Ärende:	
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD		Atgärd: (se regler på blankettkopio) L-Å Nilsson Utr min kansli/kr Nilsson/ACF Wien 1980-02-13	

0	2	Su
---	---	----

SVENSK TEL AVIV 1980-02-12

CABINET STOCKHOLM

R 18

FOER L- AA NILSSON FRAAN WILKENS

RE WALLENBERG-AERENDET.

BEKLAGAR, MEN VI VET INTE VAR PROTESSOV F.N. BEFINNER SIG.
 HAN AER I VARJE FALL INTE I ISRAEL. HAN LAEMNADE ISRAEL FOER
 CA. 6 MAANADER SEDAN, OCH RINGDE KALINSKI FRAAN GREKLAND (
 ('COLLECT CALL', TILLADE KALINSKI MISSNOEJT) NAAGON MAANAD
 SENARE. SEDAN DESS HAR INGEN HAER HOERT AV HONOM. KALINSKI
 GISSAR ATT HAN KAN HA TAGIT SIG TILL USA.

OERN

11C 0-2042 20.000x6 1979 08 (10.000x6 på bärbara)

sbyrån

Dnr	4965	Ävd	Grupp	Mål
1980-02-12		P 2 80 I		

Uno Olsson
Timmerbergsvägen 2
451 34 UDDEVALLA

Raoul Wallenberg-dokumenten

Som svar på Ditt brev av den 31 januari 1980 kan jag meddela att Wallenberg-dokumentet finns att köpa på utrikesdepartementet för 300 kronor. Dokumentet består av sju volymer.

Om Du önskar köpa materialet och få det sänt till Uddevalla hänvisar jag Dig till professor Wilhelm Carlgre på utrikesdepartementets dokumentationsenhet (adress: se nedan), som ombesörjer sändningen mot postförskott.

Med vänliga hälsningar

Helena Rääf

Ifylles av postexp

Avsändt med			
☐ sv kurt	☐ utt kurt	☐ luftpost	☒ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET		Ärende:	
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD		Åtgärd: (se regler på blankettkopia) aa 80-02-15 L	
		F	2

SVENSK MOSKVA

1980-02-13

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON RE WALLENBERG.

ENLIGT "UKRAINE, A CONCISE ENCYKLOPEDIA", TORONTO 1963, BILDADES I KRAKOW I JUNI 1941 EN UKRAINSK NATIONALKOMMITTE MED DR VOLODYMYR HORBOVYI SOM ORDFÖERANDE. MER SÄGS INTE OM DENNE. ARTIKELFÖERFATTARE AER ENCYKLOPEDINS HUVUDREDAKTÖER VOLODYMYR KUBIJOVYCH, GENERALSEKRETERARE I "THE SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY", SOM SJÄLV TYCKS HA VARIT AKTIV I KRAKOW VID DENNA TID OCH NU FÖERMÖDLIGEN FINNS I CANADA. DET BÖER VARA BLAND UKRAINARNA DÄR SOM EVENTUELLT YTTERLIGARE UPPGIFTER OM HORBOVYI FINNS ATT FÅA.

BETRÄFFANDE VOROBĖJ-VOROBĖJOV SER JAG INGA MÖJLIGHETER HÄR, MEN FORTSÄTTA FÖERHÖER MED SAMTIDA FÄNGAR I MORDVINIEN KAN KANSKE GE NÅGOT. BETRÄFFANDE WALTHER ÅTERKOMMER JAG NÄSTA VECKA.

DE GEER

Ärende	Wallenberg-ärendet		
	Datum 1980-02-13		
	Avd P	Grupp 2	Mål EMI

Adress

Svensk WIEN

Text

Linton från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Tacksam om Du kunde fråga Wiesenthal om han har adressen till en tidigare sovjetisk medborgare Protessov-Ringer, som genom förmedling av Kalinski i början av 1979 i Israel lämnade vissa uppgifter i Wallenberg-ärendet. Protessov-Ringer lämnade Sovjetunionen 1978 och bosatte sig i Israel. Där tror man att Protessov-Ringer flyttat vidare medio 1979, möjligen till USA.

Cabinet

ex t

Leifland

SVERIGES AMBASSAD

Washington

1980-02-07

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-02-25 - ex t:

[prof Carlgren, arkivet
amb De Geer, amb Moskva onumr
amb Petri, amb Madrid "
amb Örn, amb Tel Aviv "

exp 800225/ACF

Samtal med Harriman

Broder,

Som en historisk fotnot kan kanske följande ha sitt intresse. När jag igår på en middag träffade den 88-årige men alltjämt förvånande vitale Averell Harriman nämnde jag att han i dagarna figurerat i den svenska pressen. Han skulle nämligen i april 1945 som ambassadör i Moskva ha erbjudit den svenska ambassaden hjälp med efterforskning av Raoul Wallenberg, ett erbjudande som avböjts från svensk sida.

Harriman erinrade sig väl fallet R.W. Däremot kom han inte ihåg - i och för sig förklarligt - att han erbjudit hjälp med efterforskningarna. "Men jag lade ett ord hos Molotov till förmån för er ambassadör (Assarsson) som de ville skicka ut". Vilket ju också skedde.

W. Wachtmeister

W. Wachtmeister
W Wachtmeister

Kabinettssekreteraren Leifland
Utrikesdepartementet

INKOM UD		
1980-02-14		
AVD P	GR. 2	MAL En

orig HP 1 Ua

CONFIDENTIAL

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

Stockholm, Sweden

1980-02-18 15
 P 2 Cu

✓ Pch 80.0225

February 15, 1980

Mr. Björn Elmer
First Division
Political Department
Ministry of Foreign Affairs
Stockholm

Dear Björn:

I thought you might be interested to know that, among the other efforts on behalf of Raoul Wallenberg, Senator Frank Church wrote directly last fall to Brezhnev. I am enclosing a copy of the text.

I had hoped to be able to give you an indication of the reply; however, as of the first days of February, no reply had been received. The Senator's staff is of the view that there will be none.

With best regards,

Sincerely,

Arthur E. Breisky
Counselor of Embassy
for Political Affairs

Enclosure:
Text of Senator Church Letter
(CONFIDENTIAL)

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

TEXT OF LETTER FROM SENATOR FRANK CHURCH TO BREZHNEV
DATED OCTOBER 23, 1979

Dear Mr. Chairman:

It may be of interest to you that President Carter has become personally involved in the case of Raoul Wallenberg. He discussed this matter on a nationally broadcast radio question and answer program earlier this month.

As Chairman of the Foreign Relations Committee, I believe it would be most helpful if you too, Mr. Chairman, would take an interest in this case and help us resolve the matter. Thank you for your attention.

Sincerely,

Frank Church
Chairman
United States Senate
Committee on Foreign Relations

END TEXT

CONFIDENTIAL

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

AGB

Kopia till:

Kabs

L-Å Nilsson

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Gu

1980-02-18 W

A

2

EU

I

SVENSK PARIS 1980-02-18

CABINET STOCKHOLM

FOER LARS AAKE NILSSON RE WALLENBERG

RE TELEFONSAMTALET NILSSON-BERNER

VI HAR SAALUNDA NU BETT FRANSKA UTRIKESMINISTERIET
SOEKA SPAARA UPP BAADE GONAZE OCH MIANA FERRIE DAVID.

AASTROEM

SVENSKA DELEGATIONEN

GENEVE

Handläggare: L. Grundberg

80-02-19/L-Å Nilsson/MME

Chiffer tit

1980-02-13

Nr 85

Utrikesdepartementet

INK UTRIKESDEP		
Dnr21../...85.....		
18 FEB 1980		
Avd	Gr	Mål
P	2	Eu

FÖRTROLIG

Vittnesmål om Raoul Wallenberg

(1 bil.) ✓

En FN-tjänsteman i Genève nämnde vid ett samtal nyligen med förste ambassadsekreterare Lars Grundberg att han i Budapest mött en äldre herre, som sagt sig ha träffat Raoul Wallenberg i ett "östland" för några år sedan. FN-tjänstemannen sade sig vara beredd att teckna ned sitt vittnesmål.

./.

Tyvärr lämnar redogörelsen inte många ledtrådar, men den insänds för det intresse den kan ha.

Erik Cornell

Erik Cornell

INFORMATION NOTE

Bil..... till Delegations i Genève
85
skr nr..... den 13/2 1980

On occasion of a recent visit to Budapest for business purpose, I was taking some fresh air outside in the small square facing the Hotel Gellaert, in the evening, when I was casually approached by an elderly man, apparently aged over 60, small-medium height, very few hair, very pale, little heavy, well dressed even if the clothes were evidently old and consumed by use, as there were his shoes. The man appeared to be well educated, very timid or rather anxious. He could speak rather fluent German but evidently lacking of exercise in that language.

The man approached me, very discreetly in fact asking me if I was a foreigner. When I confirmed, rather intrigued by his question, he firstly asked me if this was the first time I visited Budapest and additionally if I was supposed to remain in Hungary for long time. In my way I replied without giving too many details, but I asked him where he had learned such a good German language he could speak and I gently established a good communication with him, indicating how much I liked his country, the history of which was particularly very known to me. He appeared to be very pleased by my friendly conversation and gave me some details about his personal life, indicating he was a retired man, widow and without family. I understood that, in the past, he was some sort of civil servant in some institution of his government, but I felt he was not prone to give any details and I did not ask for it. I was merely still curious to understand the reason for which the man had approached me, and I thought it was possibly due to the fact that the man was alone and wanted to speak with somebody and particularly with a foreigner, using his good knowledge of German.

In the minutes which followed, while he was telling me that he also had been travelling very much in various countries, in Eastern Europe but also in the Western part, without specifying which were the countries, he suddenly asked me if I was planning to return to Denmark, as I told him before that my wife was Danish. While I was indicating to him that in fact I would rather soon return to Denmark, he interrupted me and he asked me if I knew Wallenberg. I told him that Wallenberg was Swedish and not Danish, and that I did not know him. The man explained that he had met Wallenberg some years before in a Eastern country, but he evidently was reticent to provide details and was anxiously looking around, eventually to make sure that nobody was following our conversation. He interrupted his conversation on this subject only to ask me if I could possibly help him by buying a ring which had belong to his wife. When I said that I was prepared to see the ring, he left me suddenly, asking me to wait few minutes for him. I was sure he would not return, but I waited anyway, also because I was more and more puzzled by this contact. The man returned after a ten minutes, and before giving me the ring he asked me to pay in dollars or foreign currency as he was needing it. I said I had some Austrian Shillings, but no dollars and he accepted any how. I bought in fact the ring, a beautiful old-style ring very ancient, in gold and shaped in the form of an emailed bouquet of flowers. Before paying I invited the man to sit with me, for a coffee, at the bar-terrace of the hotel, so we could speak some longer, but the man was becoming more and more anxious, almost afraid to continue staying with me, and as soon as he received the payment for the ring, he abruptly left me with a quick *goodnight* and disappeared.

1980-02-18

Ex t
Utrikesministern
Kab sekr
Polchefen
Carlgren
Vera Sjöholm Fst

Exp 80-02-19
EB

STRÄNGT FÖRTROLIG

Re Raoul Wallenberg

Igår - söndagskväll - blev jag uppdringd av Nina Lagergren. Givetvis ville hon tala om sin halvbror Raoul.

Omedelbart hänvisade jag henne till Carlgren. Svaret var: "Men han är så tystlåten".

Med hänsyn till den sorg som nyligen drabbat henne "lät jag henne prata på".

Hon nämnde därvid ett namn som om familjen samarbetat med UD bort känna till men tydligen kommit över i sina egna efterforskningar.

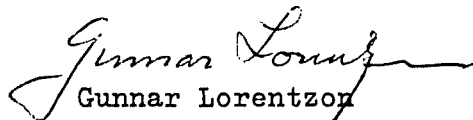
Eftersom vi fortfarande talades vid ställde fru Lagergren frågan om jag kände till något "vittne" som började med "Sch".

Härpå svarade jag att det i våra dossierer fanns "massor" med namn som börjar med "Sch".

Ville hon veta mera härom hänvisade jag till Vera Sjöholm, Försvarsstaben.

Jag hann ringa Vera och varna henne för vad hon hade att vänta sig.

Vare sig Vera Sjöholm eller jag själv kommer att utlämna uppgifter i P 2 Eu I-ärendet. Detta har vi självfallet att iakttaga som statstjänstemän i vanlig ordning.

Gunnar Lorentzon

PS När fru Lagergren nämnde namnet Philipp sade jag som min uppriktiga mening att vederbörande varit en "eldsjäl" i ärendets handläggning.

UTRIKESDEPARTEMENTET		Ärende:	
Kopia till: Kabs L-Å Nilsson Bitr Kabs Polch Pol UHD		Åtgärd: (se regler på blankettkopier) <i>Informant</i> <i>Ingrid Bede-Vidua</i> <i>1980-02-20</i> <i>a. a.</i> <i>W</i>	
		P	Z
		Eu	

SVENSK WASHINGTON 1980-02-19

CABINET STOCKHOLM

. FOER L-AA NILSSON RE WALLENBERG-

AERENDET.

STATE DEPARTMENT HAR IDAG MEDDELAT OSS FOELJANDE UPPLYSNINGAR OM CECIL AUGUSTUS STONER (OBS STAVNINGEN).

'' AVAILABLE INFORMATION INDICATES THAT IN 1944 AN AMERICAN NAMED CECIL AUGUSTUS STONER WAS A MEMBER OF THE AMERICAN COMMUNIST PARTY. IN 1951 HE WAS SENTINCED TO 15 YEARS IMPRISONMENT FOR GRAND LARCENY. HE WAS PAROLED IN APRIL 1952 BUT THE PARLOE WAS REVOKED IN DECEMBER OF THAT YEAR. IN JUNE 1953 HE WAS REPORTED TO BE ON DIOMEDE ISLAND IN ALASKA AND WAS LAST SEEN ON 13TH OF JUNE 1953 ROUNDING BIG DIOMEDE ISLAND, USSR. SUBSEQUENTLY, INFORMATION WAS RECEIVED THAT MR STONER DIED IN 1965 IN TAURAGE, LITHUANIA.''

WACHTMEISTER

SVERIGES AMBASSAD

HAVANNA

1980-02-14

S B

Chefen för Pol I
Göran Berg
Utrikesdepartementet

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: hkr t amb Sandström, amb
Havanna 1980-02-27

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: ch tel t svensk Moskva
1980-05-13

FÖRTROLIGT

Broder,

Re: Wallenberg-fallet

Härvarande mexikanske ambassadör av presidentfamiljen Madero har sammanlagt tjänstgjort i Moskva nio år. Han har med stor utförlighet berättat för mig om ett mexikanskt fall från den tiden, mycket snarligt Wallenberg-fallet.

Det gäller en mexikan som satt fängslad i Sovjetunionen mellan 1936 och 1954. Han släpptes sistnämnda år, snarast genom ett litet mirakel, ur ett separat annex till huvudfängelset för politiska fångar i Vladimir.

Jag utgår från att vårt eget utredningsmaterial redan har detta fall dokumenterat av ambassadör Sohlman och att justitieråden Gyllenswärd och Santessons granskning innehåller en uppkollning med mexikanaren som idag lever i sitt hemland samt den österrikiske medfånge som aviserade mexikanska ambassaden från Wien några veckor efter det han själv sluppit fri.

Min mexikanske kollega var frikostig med detaljer om extraturer med Kuznetsov och Malenkov etcetera men förtägen om de två fångarnas namn.

Jag avstod tills vidare från att dra fram dessa uppgifter i avvaktan på Din reaktion på frågan huruvida en nedteckning härifrån bedöms kunna ha något intresse.

Länga hälsningar
Två
Anders Sandström
Anders Sandström

SA

POSTADRESS:

EMBAJADA DE SUECIA
F.V.B. HAVANNA
APARTADO POSTAL 10-726
MEXICO, D.F.
MEXICO

GATUADRESS:

AVENIDA 31 NO. 1411
ENTRE 14 Y 18
MIRAMAR
LA HABANA
CUBA

TELEFON

2-6891
2-6892
2-6893

TELEGRAM:

SVENSK

TELEX:

51-208

utr min kansli
Avaändningsort Kr L-Å Nilsson/MME

Ärende	Raoul Wallenberg	Datum 1980-02-19		
		Avd P	Grupp 2	Mål Eu I
Adress	Svensk GENEVE			
Text	Er skrivelse 85. Grundberg från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet. Den uppteckning, som den oidentifierade FN-tjänstemannen lämnat Dig, är något mystifierande. Förstahandsintrycket vid en genomläsning blir lätt att den tysktalande personen i Budapest för FN-tjänstemannen kastat fram namnet Wallen- berg snarast för att skapa intresse kring sin egen person och därigenom också lättare kunna sälja sin guldring Raoul Wallenberg har ju fått en gata uppkalla efter sig i Budapest, och hans namn torde även i övrigt vara relativt välkänt där. Tacksam Du för oss ville identifiera FN-tjänstemannen samt fråga denne, ifall den tolkning av episoden i Budapest, som jag här gjort, stämmer med hans eget intryck. Cabinet Ex t Leifland <i>29.802-49</i>			

UTRIKESDEPARTEMENTET

JOA

Ärende:

Kopia till:

Kabs

~~Bitr Kabs~~

Polch

Pol

~~UHD~~

L-Å Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

80-02-22

utr min kansli

kr Nilsson/MME

hbr Nilsson - Lundvik, amb
Moskva

P

2

Eu

F

SVENSK MOSKVA

1980-02-20

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON RE WALLENBERG.

SCHWEIZISKA AMBASSADEN SAEGER SIG INTE KAENNA TILL WALTHER.
VI TYCKS FOER OEVRIGT INTE HA FAAT DEL AV BELOVS VITTNESMAAL.

DE GEER+

Utr min kansli
Kr L-Å Nilsson/MME

Arkivexemplar
1986-02-26

Dev	Avd	Grupp	Mål
1234			92 5 I

Fru Nina Lagergren
Dahlbergsvägen 22
182 62 DJURSHOLM

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Raoul Wallenberg
(1 bil)

Kära Nina,

./. Närslutet återfinner Du den utlovade avskriften av vår Tel Aviv-ambassads telegram 1979-02-20. Som Du vid en genomläsning skall finna har de namn, vilka Du personligen fått del av, utlämnats. Jag får be Dig att betrakta avskriften såsom överlämnad för personlig och strängt förtrolig kännedom.

Vid Ditt besök i departementet den 14 februari efterfrågade Du senast tillgängliga adressuppgift för Frau Gertraud Mülle. Den finner Du här: Max-Planck-Strasse 19, Bonn 2.

Lars-Åke Nilsson

exp 80-02-21 med bud t riksmarskalken
Lagergren, Kungl Slottet med påteckningen
att brevet vidarebefordras

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv kurtir

☐ uti kurtir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avlämnat datum

Sign

STRÄNGT FÖRTROLIG

Avskrift telegram 1979-02-20 från ambassaden
Tel Aviv - UD

X, som inte är av judisk börd, hade sedan en tid velat lämna Sovjetunionen. En chans att ordna saken dök upp genom sken-äktenskap med en rysk judinna. X antog hennes namn, skilde sig efter en tid från hustrun och lyckades helt legalt hösten 1978 få utresetillstånd till Israel, dit han anlände i januari 1979 efter kortare uppehåll i Österrike och Förbundsrepubliken.

För någon vecka sedan hade X i pressen läst om Wallenbergaffären och Kalinski. X förstod att han möjligen hade en viktig upplysning i sammanhanget och trädde den 15 januari i kontakt med Kalinski, som alltså tog honom med till ambassaden idag.

X berättade följande. En av hans bästa vänner i Moskva har varit Y. X var hemtam i Y:s familj, var där flera gånger i veckan och sov inte sällan över. Y:s fader var överstelöjtnant i KGB! Han hade tiden före X:s utresa haft en specialuppgift att övervaka hemlig militär produktion. Dessförinnan hade han arbetet i KGB-centralen i Ljubljanka.

Den 1 maj 1978 hade det varit fest i Y:s hem. X var där, vodka hade flödat och samtalet hade kommit in på politik. Man hade talat om dissidenter, långa fängelsestraff och anonymiteten i sovjetisk fångenskap.

Pappa Y hade därvid yttrat att han kände till "en svensk som suttit fängslad i mer än trettio år". Namnet på denne svensk hade ej nämnts, ej heller något om hans bakgrund. När nu X läst om Wallenberg i israelisk press hade pappa Y:s yttrande fått en ny dimension.

Utr min kansli
Kr L-Å Nilsson/MME

Dev	Avd	Grupp	Mål
17			P2 2007

Kopia t Leifland
ef. 2000-20

Ambassadrådet Wilkens

TEL AVIV

FÖRTROLIGT

U. n.

Wallenberg-ärendet

Broder,

Väl medveten om att jag besvärar Dig med en hel del förfrågningar i Wallenberg-ärendet, skulle jag ändå vilja be Dig om ytterligare tjänster. Via en rysk emigrant i New York, Viktor Krasin, har vi fått adressen till dennes tidigare medfånge 1949-54, Ilia Shmain. Det i sammanhanget intressanta är att Shmain sommaren 1949 och förmodligen strax före frigivningen 1954 satt i Ljubljanka. Shmains adress är 417-35 Neve Yagoov, Jerusalem. Frågan till Shmain är naturligtvis om han under sin tid i sovjetiska fängelser hört talas om Raoul Wallenberg.

Krasin har vid samtal med Bengt Friedman i New York uppgivit att en person med allmänt god kännedom om judiska fångar i Sovjetunionen under olika tidsperioder skulle vara arkitekten V. Svetchinsky,

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ av kurlir

☐ uti kurlir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

Klebanoff Str. 31/20, telefon 222 368, Haifa. Vill
Du vid tillfälle slå en signal till Svetchinsky
och ställa den vanliga frågan?

Låt mig avslutningsvis tillägga att Krasin bett oss
att inte onödigtvis referera till honom.

Lars-Ake Nilsson

SVERIGES AMBASSAD

BONN

1980-02-21

kr Nilsson/MME
a+2 b t amb Moskva
nr 42/f kdm

a+2 b t fru Nina Lagergren,
Djursholm f kdm

a+2 b t justitierådet
Ingrid Gärde Widemar f kdm

kopia t Leifland

STRÄNGT FÖRTROLIGT

1980-02-15

Kanslirådet Lars-Åke Nilsson

Utrikesdepartementet

59

INKOM UD		
1980-02-21		
AVD P	GR 2	MAL En

Wallenbergärendet

hbr L-Å Nilsson - Wingstrand 1980-02-01
(2 bil.)

Broder,

"Suchdiensts" forskningar efter Naumann har tyvärr givit negativt resultat, enligt muntligt besked idag.

Med anledning av Ditt handbrev den 1 februari har vi nyligen kontaktat privata vänner i Auswärtiges Amt och av dem "tipsats om" och tagit kontakt med ytterligare två tyska organ i våra efterforskningar. Det ena är en intresseorganisation i Bonn för återvändande krigsfångar och dylika personer; det andra är det kända genomgångslägre i Friedland. Vi har besökt intresseorganisationen i Bonn (jfr bif PM) och vi har tillskrivit lägre i Friedland (jfr bil 2). Vi återkommer så snart vi fått svar från dessa två organ. I ljuset därav får vi sedan ta ställning till om vi skall annonsera i "der Heimkehrer" och hur denna/dessa annons/er i så fall skall se ut (t.ex. med foto av Wallenberg). Jag kan tillägga, att jag själv besöker München den 28 februari för att bl.a. uppsöka därvarande "Suchdienst". Om något av intresse framkommer hör Du givetvis från mig.

Grattis till det fina yrket!
Hälsningar
Tuus
John W.
John Wingstrand

CHM

1980-02-12

Bil. handbrev 20/2015
d. 20/2015

STRÄNGT FÖRTROLIG

Wallenbergärendet; efterforskning av vittnen i Förbundsrepubliken
Tyskland

Den 12 februari 1980 uppsökte undertecknad "Verband der Heimkehrer, Kriegsgefangenen und Vermisstenangehörigen Deutschlands" och talade med dess verkställande ordförande, herr Werner Kiefsling (adress: Konstantinstrasse 17, 5300 Bonn 2, tel 02221-36 40 97/98).

För att inte påverka eventuella vittnen nämnde jag inte Wallenberg vid namn utan sade endast, att mitt ärende var att finna vittnen som kunde bekräfta att en svensk fanns i sovjetiska läger. Jag sade också att denne svensk var en statlig tjänsteman ("Beamter") som sedan år 1945 varit försvunnen. Jag tillade att vi hade anledning tro, att svensken ännu befann sig i livet och att vi var angelägna att få ytterligare vittnesmål om honom. Någon ytterligare detalj lämnade jag inte.

Kiefsling sade sig på detta vara beredd att hjälpa till.

Jag frågade därefter om Kiefsling skulle kunna skaffa fram adress och/eller telefonnummer till Walther Naumann.

Kiefsling ringde då omedelbart två personer, dels herr Schulz vid genomgångslägre Friedland och dels till en kontakt i Hamburg, den senare utan att han angav vem det var. Mellan Kiefsling och Schulz följde en diskussion om tillåtligheten av att lämna ut adresser (som finns registrerade tillsammans med persondata för samtliga f d tyska fångar i Sovjetunionen), varunder Kiefsling menade att uppgifterna var offentliga och kunde lämnas. Schulz invände att ärendet borde gå genom Auswärtiges Amt men föreföll efter Kiefslings påstötning godtaga, att ambassaden brevledes skulle vända sig direkt till honom (adress: Herrn Lagerleiter Karl Schulz, Grenzdurchgangslager Friedland, 3403 Friedland b. Göttingen, tel 05504-344).

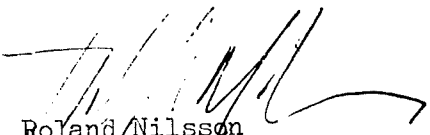
Under Kiefslings telefonsamtal med Hamburg lämnades inget besked, men Kiefsling vidarebefordrade mina uppgifter om Walther Naumann och nämnde att denne högst sannolikt fanns i Hamburg sedan frigivningen omkring år 1972. Underförstått skulle något besked kunna lämnas senare.

. /

Om dessa direkta förfrågningar inte skulle ge något resultat - det förutsätts att ambassaden skriver till herr Schulz i Friedland - föreslog Kiefsling sedvanlig annonsering i deras tidskrift "Der Heimkehrer", som läses av ca 300 000 personer. (Om annonseringarnas utformning, se bilaga 1 och 2). Kiefsling upplyste i det sammanhanget, på min fråga, att ca 200 000 f d fångar återvänt till Förbundsrepubliken Tyskland (samtliga genomgångslägre Friedland) och att dessa personer kan ha varit såväl civila som militära. (Kiefsling nämnde också att många återvändande också vistas i DDR). Fortfarande återvänder ett stort antal, dock utan att Kiefsling kunde ange någon siffra.

Kiefsling uppgav spontant att han själv suttit fången i Sovjetunionen i fem år. Under den tiden hade han vistats i tio olika läger, och han hade då träffat inte bara tyskar och ryssar utan även bl a ungrare och österrikare. Han uppgav också att mera allvarligt sjuka lägerfångar överfördes från "lägerlasarett" till större "sjukhus", vilka var gemensamma för flera läger och att man där kunde träffa eller höra talas om ett stort antal nya personer.

Till sist tillade Kiefsling att han skulle fortsätta att hjälpa oss om vi hade konkreta frågor med uppgift om namn på tyskar (helst med deras frigivningsår), benämning på fångläger (nummer) o s v. Det bästa vore enligt Kiefsling att med stöd av sådana konkreta uppgifter vända sig direkt till herr Schulz vid genomgångslägre i Friedland.

Roland Nilsson

Bonn, den 15. Februar 1980

Dnr	Avd	Grupp	Mål
-----	-----	-------	-----

Herrn
Lagerleiter Karl Schulz
Grenzdurchgangslager Friedland

3403 FRIEDLAND b. GÖTTINGEN

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Sehr geehrter Herr Schulz!

Unter Hinweis auf die Kontakte der Botschaft mit Herrn Kiefling in Bonn sehe ich mich hiermit veranlasst, mich mit der Bitte um Hilfe in folgender Angelegenheit an Sie zu wenden.

Wir möchten zwecks Nachforschung nach einem schwedischen Beamten, der seit 1945 in sowjetischer Gefangenschaft ist, Gespräche mit den folgenden Personen führen, die sich in den 60er oder 70er Jahren im Durchgangslager Friedland aufgehalten haben dürften:

- Herrn Walther Naumann, im Jahre 1972 freigelassen;
- Herrn Braunstein, Offizier in der Wehrmacht;
- Herrn Gerhard Beck;
- Herrn Professor Sigmund Mannheim, wohnt in München;
- Herrn Folke Schaffhauser.

Sie sind alle möglicherweise im sowjetischen Lager 385/5 gewesen.

Da die Sache dringend ist, wäre ich Ihnen dankbar, wenn Sie mir so schnell wie möglich Anschrift oder Telefonanschluss der erwähnten Personen zuleiten könnten. Selbstverständlich ist es Sache dieser Personen zu entscheiden, ob sie mit uns reden wollen oder nicht.

Mit freundlichem Gruss

John Wingstrand
Gesandter

Ifylles av postexp

Avsändt med				Avsändn datum	Sign
☐ sv kurir	☐ ull kurir	☐ luftpost	☐ vanlig post		

Avsändningsort

utr min kansli
Kr Nilsson/MME

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-21

Avd

Grupp

Mål

9

2

Ea I

Adress

Svensk
LONDON

Text

Dnr ...

Skoglund från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet

Till vårt ovan citerade telegram vill jag bara foga upplysningen att vår källa numera säger att den i telegrammet nämnde Wilson möjligen heter Samuel i förnamn.

Cabinet

Utr min kansli
Kr L-Å Nilsson/MME

Dev	Avd	Grupp	Mål
5176	P 2		Eu 1

kopia Leifland
sep 80 - 21 / 1

Chefredaktör
Harald Wigforss
Lykullen
Pl 535
430 40 SÄRÖ

REKOMMENDERAS

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet
(\$ bil)

Broder,

./.

Generalkonsul Bengt Friedman i New York har, som framgår av bifogade handbrev, varit i kontakt med den av Dig i brev till Leif Leifland nämnde Viktor Krasin. Denna har onekligen visat sig vara en hjälpsam person.

Av Krasins många uppslagsändar har jag bett Friedman att i New York ta fasta på Khronika Press samt de båda advokaterna Kaminskaya och Yuodovitch. Vidare har jag bett vår ambassad i Tel Aviv att kontakta de i Friedmans brev nämnda Shmain och Svetchinsky. Vi får se vad detta kan ge.

Som Du ser av en påteckning har brevet från Friedman jämte bilagor tillställts Nina Lagergren och Ingrid Gärde Widemar.

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐

av kurlr

☐

utl kurlr

☐

luftpost

☐

vanlig post

Avsändn datum

Sign

De har erhållit materialet med samma förbehåll som jag sänder det till Dig - för personlig och förtrolig kännedom.

Lars-Ake Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET ACA	Ärende:
Kopia till: Kabs L-Å Nilsson Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) Utr min kansli/kr Nilsson/ACF chiffer tel t svensk Tel Aviv 1980-02-25

SVENSK TEL AVIV 1980-02-22

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON FRAAN WILKENS RE WALLENBERGAERENDET. R 18.

NAER KAN JAG RAEKNA MED AATERFAA KALINSKIS KORT F.V.B.?

OERN

SVERIGES AMBASSAD

TEL AVIV

1980-02-20

R 18

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: ch tel t svensk Bonn
1980-02-25

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: ch tel t svensk Tel Aviv
1980-02-25

ex bil 1 t:
G Lundström, Pol I

exp 800225/ACF

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: ch tel t svensk Washington
1980-02-25

Utr min kansli/kr Nilsson
/ACF

Åtg: hbr Nilsson -
amb Sköld, amb Bukarest
1980-02-27

FÖRTROLIGT

Wallenbergärendet

(2 bil.)

Kanslirådet L-Å Nilsson

Utrikesdepartementet

32

INKOM UD		
1980-02-22		
AVD.	GR.	MAL.
0	2	En I

Broder,

1. Lazar Berger, som besökte mig den 31 januari (vårt chiffer 10), har inte återkommit med sin utlovade nedteckning om Wallenberg.

2. Peter Sonntag (ert chiffer 7) finns, enligt de upplysningar jag inhämtat här, inte i Israel. Han lär bo i Heidelberg, BRD.

3. Jag har haft ett längre samtal med Avraham Shifrin om Berger, som Shifrin talat länge med den 11 ds, och en person bosatt i Barcelona, Manuel Garcia, som skrivit ett brev till Shifrin. Jag utgår från att det i det senare fallet rör sig om en person Du redan haft kontakt med i samband med Din resa till Spanien för en månad sedan.

Shifrin har på min begäran tecknat ned fakta och slutsatser i närslutna memorandum. Som därav framgår,

./.

anser han att Bergers utsaga om Raoul Wallenbergs död i Gorkij 1964 med stor säkerhet är en fabrikation. Vidare menar han, att Garcias berättelse har många svaga punkter, som det kunde vara nyttigt att dubbelchecka med "Valter" (Walther Naumann?, som enligt vad jag inhämtat från en här bosatt tidigare lägerfånge Yehuda Cohen också lär bo i Heidelberg), Vasilij Vorobei (s. 5 i Din promemoria 1980-01-28; enligt Shifrin troligen numera bosatt i Warszawa), Josef Rosenzweig och David Buyer (beträffande de båda sistnämnda se s. 2 i Shifrins närslutna memorandum). Papadopoulos har Du ju redan talat med.

4. Shifrin har också visat mig originalet av Manuel Garcias brev. Jag har tagit en fotokopia, som närslutes.

./.

Många hälsningar,

Håkan Wilkens

Håkan Wilkens

Håkan W.

Здравтвуйте уважений
Shifrit!

Конечно Вам покажется не-
ного странным то, что пи-
шет Вам незнакомого человек.

Дело в том, что Гилит и
Баменберг, променя меня
написать Вам это пись-
мо. Как Вам уже известно
её брат-племянник Рауль
Баменберг сидит до сих
пор в етенеке Тулаза.

Кажется, что я единственный
последний человек который
видел его. Да пусть Вас
это тоже не удивит.

Недавно мы с Гитой были
в Мадриде по поводу Рауля.
Присетам люды с Министерс-
тва из Швеции, у меня была
с ними маленькая сессия
так можно назвать бесе-
да. Но к сожалению, мож-
но было понять, что они
мне не верили. Откровенно
говорю это меня мало
трогало. Я выполняю свой
долг, как человек.

В 1947 меня привели в
лагерь. у меня № 385/5 для
иностранцев, я находилась
хорошо была окружена на в
белом И.Т.Л. резиденция у

меня была особая я ¹³

находилась под замком в
цолытюре-карцере. Как Вам
известно, после отбытия

одной Третьи своей наказа-
ний, если лагерная администрация
трация найдет это нужным

то меня перевели в зону,

решив у меня остался такой

же, но условия были по-
лучше рядом с нашей

зона была барак отде-
льный на половину, на одной
половине жили з/к кото-
рые были оружейные по

бетонной стальной, на другой

половине сидело тогда

7 человек полит-заключен-

ных. Среди них были:

(4)
Василий Воровей - поляк
сидит уже больше 30 лет.

Рауль Балекберг - Швед
сидит больше 30 лет.

Дональдсон Уинг не помню
кто сидит тоже лет 15.

Один румын, 2 Венгерца и
седьмого брата Урака. Во
время событий в Ураке
он год брата Министром
Культуры - это как он нам
говорил.

Ну так вот поляка я
давно знаю ибо я не
первый раз бываю в этой
зоне. Я как то раз подо
шел к ихнему забору
и начал говорить с

Василием. ⁽⁵⁾ Василий - полк
у них в зоне был единственный
который все время дер-
жал с нами контакт.

Так вот мы разговаривав
у он мне между прочим
сказал, что привезет од-
ного нового шведа сиден

Тоже во Владимире, а
тогда сказал Васе, чтобы
позвал его. Позвал Ра-
уля и с ним разговаривал

Оказывает, да он сидит
в Владимире. держал
голодовку, рассказывал

по врага. Буткову Елену
Николаевну, вообще
разговаривали на ин-
тересующие нас обоих

Теперь, я поинтересуюсь еще углубить
его парку галю, и на этом
я пошлю к себе в барак
поше я еще раз^е или
поговорю, и на этом
вроде и все. Откуда я
тогда мог узнать, что
за Рауль Баленберга так
интересуешься а? Ок дн
мекя тебе как оди из
мичоков, что сидели
при том же с политическ-
ми не охоты и откровений
галии.

Вот дорогой товарищ и
все, что я могу рассказать
о Рауле. Я исполню свой
человеческий долг и оди
временно это и мой

долг как бывшим з/к.

В наше зоне сидело тоже много иностранцев которые были в 40ых годах задержанные швейцарец - Вальтер. 10 лет.

3-американца, 3-венгра, 6-голландцев все они сидели за контрабанду за наркотики. Кроме Вальтера, он работал в зоне санитаром, ему было доступно ходить в inmate-зону.

Может быть он сумеет рассказать дальнейшую судьбу об Рудольфе Бамбергера мекс в декабре 1977 года освободили а Вальтер

(8)

и еще многие оставшиеся,
правда еще в сентябре-октя-
бре месяце 1977г. зоту
нашим разформировать,
аудиенции, что всех
отправить на Урал.

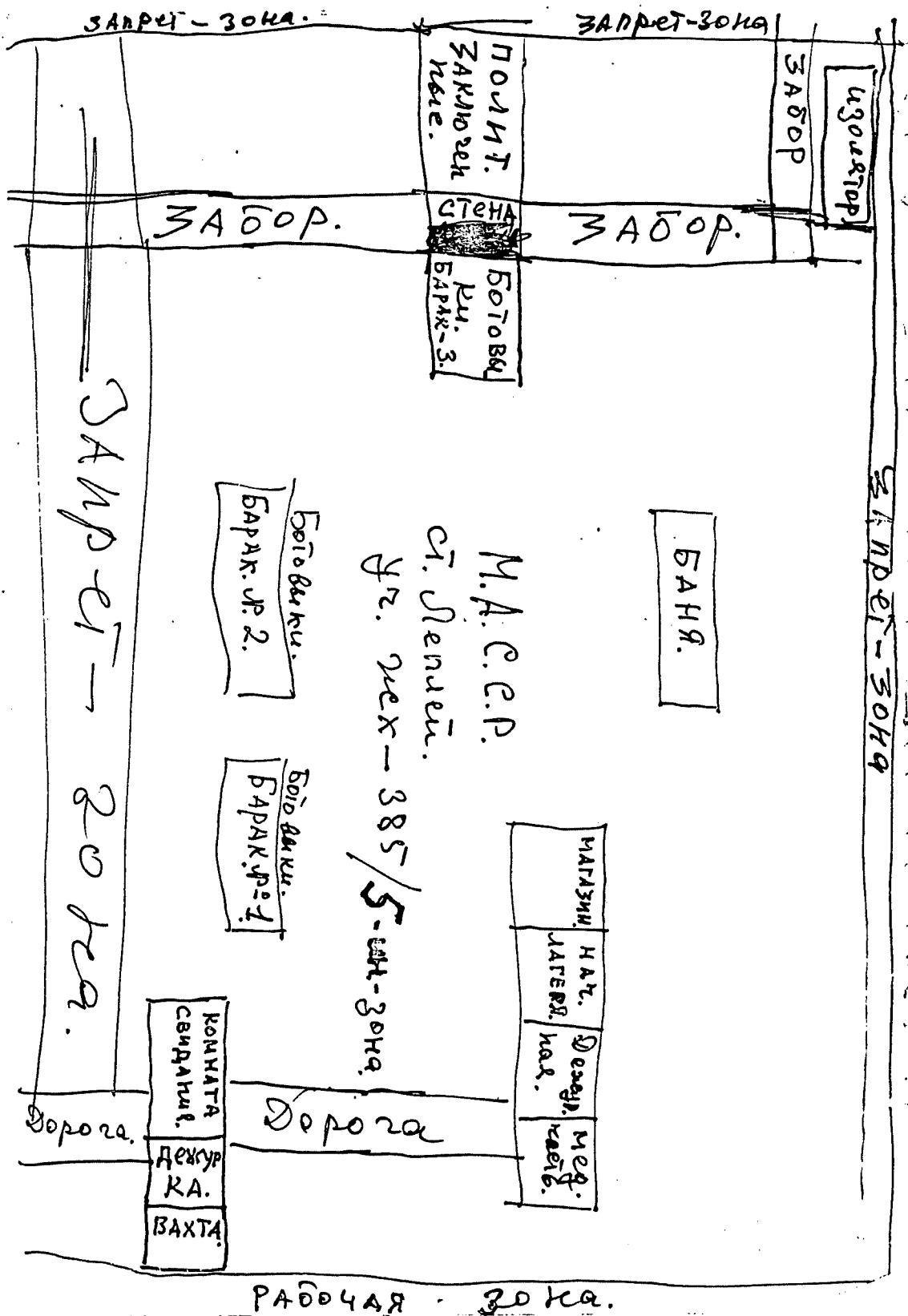
Куда не знаю.

Ваштер - должен быть
уже на свободе.

Вот и все, что хотел вам
написать.

Если это поможет
то буду очень рад помочь.
с уважением

Мамуэль Тарсия.
1-2-80.

Bil.....².....till Amb: I Tel Aviv
skan. 11/11/80 1980. 62-20

RESEARCH CENTRE

FOR PRISONS, PSYCHPRISONS AND FORCED - LABOR CONCENTRATION CAMPS OF THE USSR

Po Box 32
Zikhron Yaacov
Israel

DISCOUNT BANK, ACCOUNT No.30392
Zikhron Yaacov Branch
Israel

Tel. 063-99015

MEMBERS:
(Former political prisoners)

A. SHIFRIN
EXECUTIVE DIRECTOR

TO: Swedish Embassy in Israel,
198, Hayarkon Street, Tel-Aviv.

February 17, 1980.

Additional information
on the research on R.Wallenberg case

G. Berman
V. Boguslavsky
D. Bitzel
O. Frolov
A. Guzman
Y. Hromchenko
S. Kudirka
I. Kogan
M. Lapid
P. Medinsh
Y. Markman
D. Panin
M. Perah
B. Podolsky
R. Palatnik
I. Shnaider
L. Tarassuk
A. Uchitel
A. Vudka
L. Zabelizhensky

E. Shifrin
Secretary

1. Manuel Garsia has testified to having seen Raoul Wallenberg in camp no.5 in Mordevia some time during the period of summer-autumn of 1977. He offers as possible supporters of his evidence the following former prisoners: Polish citizen Vasiliiii Vorobei, Greek citizen Popadopoulos (M.G. does not remember his first name) and a certain Valter whose last name M.G. does not remember but is sure that the man is from Switzerland. The above information has been obtained from M.G.'s hand-written letter dated Febr.1, 1980 and addressed to myself. Enclosed is a digest from the letter. M.G.'s home address is: Torre dels Pardals 60, Barcelona, Spain.

2. Leonid (presently introducing himself as Lazar) Berger, known to me since my camp days, was interviewed by myself on February 11, 1980. During the interview, L.Berger said that he had seen R.Wallenberg twice in the Vladimir prison: the first time was on Febr.2, 1961, and the second time was shortly before the New Year of 1963.

3. In the same interview, L.Berger has mentioned the following former prisoners whom he knows to have been in camp no.5 in Mordevia at various times: Valter, Vasiliiii Vorobei, George Popadopoulos, Ionidi, Korifidi, David Buyer and Josif Rosenzweig (there may be spelling mistakes in all the names, since they were all given to me in Russian). Here is a more or less detailed information about each of them:

Valter - according to Berger, he must be in Switzerland since 1979, although Berger does not know the address; Berger says he has Valter's last name written down somewhere and he even promised to give it, but has not done so yet. Since the same Valter has been mentioned in M.Garsia's testimony (also without last name) he may become a valuable witness if found. He will either confirm or disprove M.Garsia's evidence concerning his meeting with R.Wallenberg in 1977 in camp no.5 in Leplei (Mordevia), therefore it is extremely important to find him.

Vasiliiii Vorobei - Berger's information about this man contradicts to that given by M.Garsia; Berger says that V.Vorobei was released from camp no.5 in 1975, which means, if it's true, that M.Garsia could not be introduced by V.Vorobei to R.Wallenberg in 1977 in the

same camp no.5.

Josif (Yankel) Rosenzweig - according to Berger, he was in camp no.5 in Lепlei in 1977. Presently resides in Rumania (18-a, Georgiu Dezha Street, Bressesti - the address given by Berger). If found, the man may also prove or disprove M.Garsia's evidence.

Georgius (in camps known as Yura) Popadopoulos - a taxi-driver by profession, presently residing in Athens, Greece at the following address: 45 Trakia str. #G-2, 3-d floor, Tavros; the address has been given by Berger, who also says that Popadopoulos left camp no.5 no later than 1974-1975. Since M.Garsia says he had seen Popadopoulos (whose first letter he does not mention) in camp no.5 in 1977, it is possible that either M.G. saw another Popadopoulos in the camp (and then we must try to find him) or Popadopoulos may disprove M.G.'s evidence. G.Popadopoulos's number in Athens: 347 22 49.

David (John) Buyer - an American citizen, known by Berger to have been in camp no.5 in 1977 and to have left the USSR 1979. According to Berger, D.Buyer must be living in Dallas, Texas, USA. It is essential to find and interview him, since he, too, may either prove or disprove M.Garsia's evidence.

Ionidi, athlete-coach; Iliopolis (known in camps under the nick-name Zhorka-Grek), photographer; Korifidi (known in camps under the nick-name Lyokha-Grek) - all the three of them are known to Popadopoulos and must be found and interviewed, because according to Berger, they were in camp no.5 in Lепlei in the autumn of 1977.

Berger has also given to me the name of Virginia Ionesko (living in Tirgovesti, 21 Chakhlov street) - her brother spent 15 years in Soviet camps, returned to Rumania in 1978 and died shortly after. She spoke a lot with her brother about his camp experience and even made records of what he said. Therefore, she knows a lot about his meetings with other foreigners in Soviet camps. It is necessary to interview her and to ask whether her brother had mentioned R.Wallenberg among other names.

I first interviewed L.Berger in early spring of 1979, shortly after his arrival from the USSR. He then firmly declared that he knew absolutely nothing about Wallenberg and had never heard about him nor met him in Soviet camps. The entire interview was taped and can be presented if necessary. Berger remembers that he had then said so and explains this by the fact that he had the intention of going to Rumania for a visit and was afraid the Soviet authorities would persecute him if he reveals any information about Wallenberg. At the same time, when he came to Rumania in January, 1980, he went on his own initiative, as he says, to the Swedish ambassador to Rumania and gave him testimony concerning his alleged meetings with R.Wallenberg in the camps. This is a too obvious contradiction.

In the second interview (Febr.11, 1980) Berger told me: "It is very stupid on the part of the Soviets to lie about Wallenberg's alleged death in 1947, when in fact he died in 1964 in the prison of Gorkii". He says he had told so to the Swedish ambassador in Rumania too. When asked where is his information from, Berger said that he learned about Wallenberg's death from an overseer whose last name he does not know but names him "Vasya-shmonschnik" which means in Russian "Vasya in charge of searches"; according to Berger, this was in 1966 in the prison of Gorkii where he had been many times before and was, therefore, on friendly terms with "Vasya". As a fact which is, to Berger's mind, to make his testimony more vivid and trustworthy he gives a quotation from "Vasya" who had allegedly told Berger that he himself had given clean underwear for the dead Wallenberg. In fact, this sounds very controversial because "Vasya" who was in charge of searches could in no case be at the same time in charge of store-room, as these are entirely different departments. Therefore, this whole reference to "Vasya" makes Berger's story very suspicious.

in Rumania which he mentioned without previous intention, just out of his usual garrulity, and when asked why and how he had met the Soviet ambassador he answered that he had met him in the street. The entire story sounds quite incredible.

The above mentioned contradictions in Berger's testimony make it very unconvincing and even cause a suspicion that probably Berger testifies to having seen Wallenberg in 1961 and 1963 just in order to make the consequent story about Wallenberg's death in 1964 more credible.

Taking into account that there are too many witnesses who have seen Wallenberg after 1947, which is according to the Soviet authorities the year of Wallenberg's death - to whom can Berger's testimony be profitable? Isn't Berger fulfilling a task of those to whom such testimony can be profitable? This suspicion becomes even stronger in view of the forthcoming Sakharov's Hearing on Rasul Wallenberg's case.

The only person (except for M.Garsia whose evidence is to be checked yet) who testifies to having seen Wallenberg after 1964 without being personally interested in this, on the contrary - victimizing himself in order to draw attention of the Free World to R.Wallenberg's fate - is Yan Kaplan. His arrest, which followed immediately after his information had reached the West, is an additional proof of Wallenberg's being alive in 1979 - otherwise Yan Kaplan's testimony would not have bothered the Soviet authorities so much.

In view of the above, I repeat once again that it is necessary to start an international campaign demanding that Yan Kaplan must be allowed to be interviewed on this matter by the representatives of Western countries. It would be even more timely now, before Sakharov's Hearing in May, 1980, where Kaplan's testimony could not be overestimated.

Avraham Shifrin,
Executive Director.

RESEARCH CENTRE

FOR PRISONS, PSYCHPRISONS AND FORCED - LABOR CONCENTRATION CAMPS OF THE USSR

Po Box 32
Zikhron Yaacov
Israel

DISCOUNT BANK, ACCOUNT No.30392
Zikhron Yaacov Branch
Israel

Tel. 063-99015

MEMBERS:
(Former political prisoners)

A. SHIFRIN
EXECUTIVE DIRECTOR

Letter of Manuel Garsia to Avraham Shifrin
dated February 1, 1980 (translated from the
original Russian and abridged).

G. Berman
V. Boguslavsky
D. Bitzel
O. Frolov
A. Guzman
Y. Hromchenko
S. Kudirka
I. Kogan
M. Lapid
P. Medinsh
V. Markman
D. Panin
M. Perah
B. Podolsky
R. Palatnik
I. Shnaider
L. Tarassuk
A. Uchitel
A. Vudka
L. Zabelizhensky

E. Shifrin
Secretary

Dear Mr. Shifrin:

You do not know me and I am writing to you at the request of Gitte Balenberg (this is how M.G. spells the name). As you know, her brother-nephew Raul Balenberg has been sitting in the GULAG. It seems to me I am the last person to have seen him. Recently I was visited by the people from the Swedish Ministry and I had a short talk with them, if I may say so. Unfortunately, I could see they did not believe me. But this does not bother me much. I have fulfilled my duty as a human being.

In 1977 I was brought to the camp no. ZhKh-385/5 for foreigners. I was there because I had been convicted for 6 years of corrective labour. I had been assigned to special regime. In our zone there was a barrack divided into two parts, one of them belonged to our zone and there were living prisoners with criminal articles; the other half of the barrack was given to the political prisoner and at that time there were 7 of them there. Among them were: Vasilii Vorobei - a Polish citizen who had been in the camps then for over 30 years. Raul Belenberg - a Swede who had been there for over 30 years. Popandopulos whose first name I do not remember and who had also been there some 15 years. One Rumanian, 2 Hungarians and the seventh was a Iranian, a former Minister of Culture in Iran - this is what he told us.

I had known the Pole from my previous times in that very camp zone. Once I came up to the fence between our zones and started talking with Vasilii. He was the only person among them who would keep in touch with us criminals. When we started talking he told me, among other things, that a new Swede had been brought into their zone who had also been in Vladimir prison. I asked to call him. Raul was called and I started talking with him. It turned out he had been in Vladimir where he staged a hunger strike; he told me about the physician Butova, Elena Nikolaevna, and generally we talked about various interesting things. I remember to give him a pack of tea after which I went back to my barrack. After that I spoke with him once again, and this is about all. How could I know then that Raul Balenberg causes such interest? He was one of the millions for me, and besides, we were not very close with the political prisoners.

2. Letter of M.Garsia to A.Shifrin.

This is about all I can tell about Raul. By this I am fulfilling my human duty as well as my duty of former prisoner.

Also in our zone there were many foreigners who had been arrested in 1970-ies, among them Valter from Switzerland - 10 years; 3 Americans, 3 Hungarians, 6 from Holland - all of them were imprisoned for smuggling drugs. Valter who was a medical assistant was the only one who was allowed to enter the political zone. Maybe he will be able to tell you more about Raul Balenberg's further fate. I was released in December, 1977, while Valter and many others remained there. ~~Now they~~ True, in September-October of 1977 the zone started being disbanded, there were rumours everybody was going to be sent to the Urals. I do not know where to. Valter must have been freed by now.

This is all I wanted to tell you. If I can help I shall be very glad to.

Respectfully,
Manuel Garsia.

Research Centre for Prisons
Psychprisons and Forced-Labor
Concentration Camps of the USSR
Zikhron Yaakov Box 32
Tel. 033-780.5

Goddag, ärade Shifrin !

Ni kommer naturligtvis att tycka det är egendomligt att en okänd människa skriver till Er. Saken är den att Gitte Valenberg bett mig att skriva detta brev till Er. Som Ni redan känner till sitter hennes brorson Raul Valenberg alltså bakom Gulags väggar. Antagligen är jag den siste som såg honom. Och det bör inte förvåna Er. Nyligen var jag och Gitte i Madrid med anledning av Raul. Dit hade kommit folk från ministeriet i Sverige. Jag hade så att säga ett samtal med dem. Men tyvärr, efter vad man kunde förstå, trodde de inte på mig. Uppriktigt sagt rör detta mig föga. Jag har uppfyllt min plikt som människa.

År 1977 fördes jag till läger utj Zj ch - 385/5 för utlännningar. Jag befann mig (där), eftersom jag blivit dömd till 6¹ års korrektionsarbetsläger. Jag hade särskild regim¹) och befann mig inlåst i isoleringsstraffcell. Som Ni känner till, efter avtjänande av en tredjedel av straffet, så, om lägeradministrationen finner det lämpligt, fördes jag över till Zonen²). Regimen förblev densamma, men förhållandena bättre. Bredvid vår zon fanns en barack som var delad i två delar. I den ena delen satt fångar som var dömda efter allmän strafflag; i den andra satt då 7 personer som var politiska fångar. Bland dem var: Vasilij Vorovej - polack som suttit över 30 år; Raul Valenberg - svensk som suttit över 30 år, Popandopulos - förnamnet minns jag inte, hade suttit 15 år; en rumän, 2 ungrare; och den sjunde var en iranier. Under händelserna i Iran hade han ett år varit kulturminister, såsom han sade oss.

Nå, alltså, polacken känner jag sedan länge eftersom jag flera gånger var i denna zon. En gång gick jag fram till deras staket och började tala med Vasilij. Vasilij, polacken, var den ende av dem i zonen som höll ständig kontakt med oss. Alltså kom vi i samtal med varandra, och bland annat sade han mig att man fört dit en ny svensk. Han hade också suttit i Vladimir. Jag sade då till Vasilij att han skulle kalla på Raul och jag inledde samtal med honom.

Det framkom att han suttit i Vladimir, att han hungerstrejkat. Han berättade om läkaren Jelena Nikolajevna Butova. Överhuvud talade vi om ting som intresserade oss bägge. Jag minns att jag gav honom en paket te. Och därefter gick jag tillbaka till min barack. Efteråt talade jag ännu en gång med honom, och det var, tror jag, allt. Varifrån skulle jag då kunna ha vetat att man intresserade sig så för Raul Valenberg ? Han var för mig en bland miljoner som satt. Dessutom var vi inte särskilt öppna i umgänget med politiska fångar.

Det, käre kamrat, allt vad jag kan berätta om Raul. Jag uppfyller min mänskliga plikt och samtidigt min plikt som före detta fånge.

I vår zon satt också många utlänningar som tagits under 70-talet: schweizaren Valter, 10 år, 3 amerikanare, 3 ungrare, 6 holländare. De satt alla för narkotika-smuggling. Valter arbetade i zonen som sjukvårdare. Han hade möjlighet att gå till politiska zonen. Kanske han kan berätta om Raul Valenbergs vidare öden. Jag blev frisläppt i december 1977, men Valter och många andra blev kvar. Men redan i september-oktober 1977 började man ombilda (upplösa ?) zonen, och det gick rykten om att alla skulle skickas till Ural. Vart vet jag inte. Valter bör nu vara frigiven.

Det är allt jag ville skriva till Er.

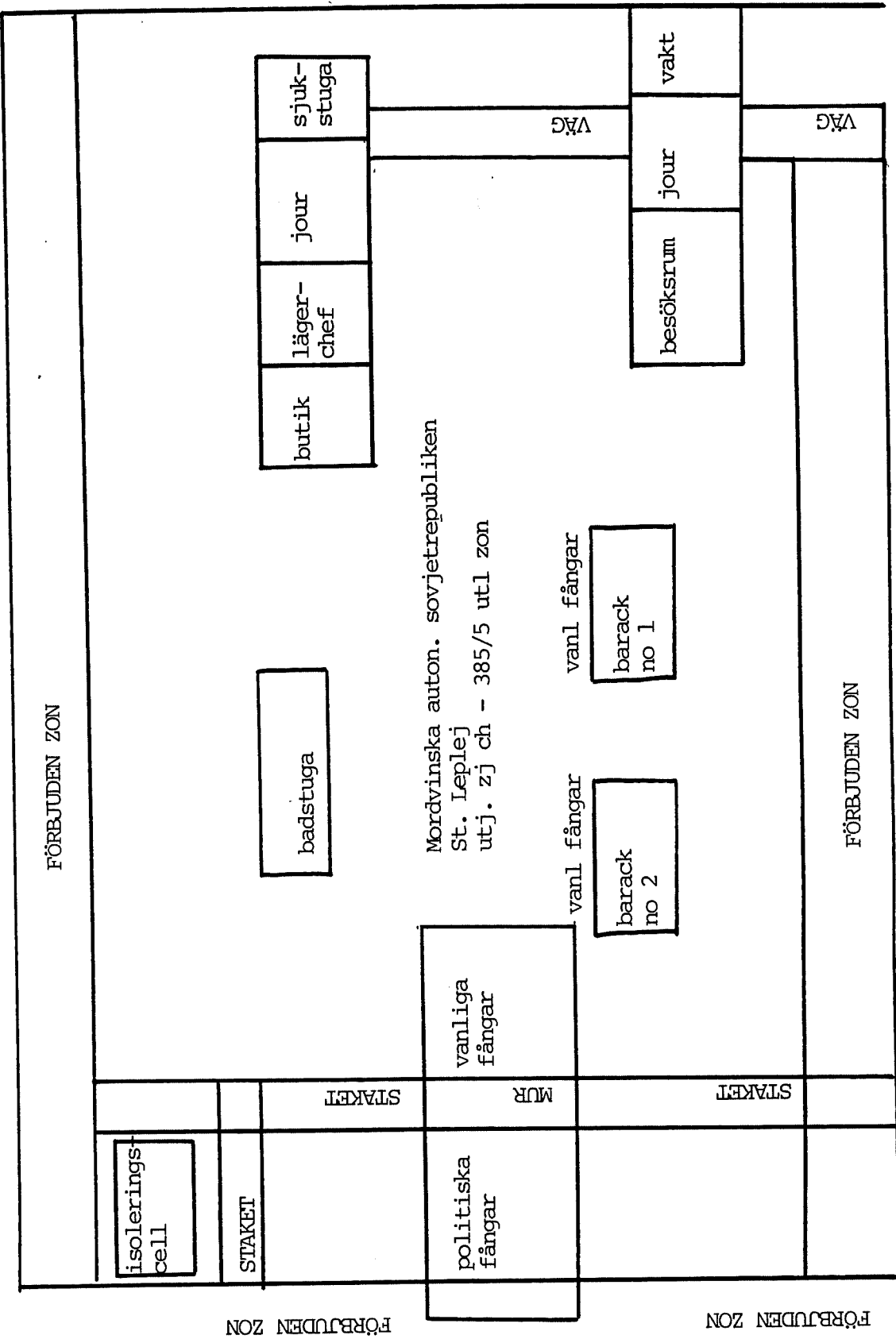
Om detta är till någon hjälp vore jag mycket glad.

Högaktningsfullt

Manuel Garcia

1.2.80

-
- 1) "Regimen" i lägren är av fyra olika hårdhetsgrad - allmän, förstärkt, sträng och särskild. Övers. anm.
 - 2) Den ryska frasen har här en förvirrad syntax. Övers. anm.

ARBETSZON

Utr min kansli
Kr Nilsson/MME

Arkivexemplar
1980-02-22

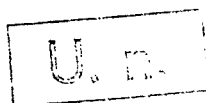
P 2

Dev	Avd	Grupp	Mål
25	P	2	Eu I

Ministern Lundvik

MOSKVA

FÖRTROLIGT

Vittnesmål i Wallenberg-ärendet
(\$bil)

Broder,

./.

Närslutet återfinner Du kopia av det vittnesmål
Yury Belov avgivit vid ambassaden i Wien, och
vilket Du efterlyste i telegram 1979-02-20.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med

sv kurlr

utl kurlr

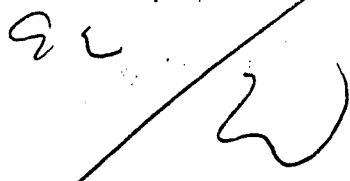
luftpost

vanlig post

Avsänds datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET PB	Ärende:
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P 2 EUT

SVENSK WASHINGTON 1980-02-25

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON, UTR MIN KANSLI, FRAAN BERGQUIST ANG WALLENBERG-AERENDET.

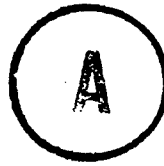
ANMAELT AERENDET STATE DEPARTMENT, (A) FOER ATT FAA HJAE LP
 LOKALISERA BUYER MERA DIREKT, OCH (B) FOER ATT FRAAGA OM
 MAN DAER HAR NAAGOT EMOT ATT VI TALAR MED B. MAN FAAR I
 DESSA SAMMANHANG TAENKA PAA PRIVACY ACT O D, ENLIGT VILKET
 TYDLIGEN FOLK KAN VAEGRA SAMMANTRAEFFANDEN AV DENNA TYP.

WACHTMEISTER

LE PETIT BIEN
45320 COURTENAY

Le 14 février 1980

Qd
27

INK. UTRIKES DEP.		
D.N:o 226/92		
1980-02-25		
AVD.	GR.	MAL
P	2	Eu

Monsieur le Professeur,

Merci mille fois de m'avoir adressé les documents Wallenberg dans les conditions que vous avez bien voulu me consentir.

J'ai commencé à en prendre connaissance. Ces documents constituent l'une des bases les plus solides de mon travail.

En vous réitérant mes remerciements, je vous prie d'agréer, Monsieur le Professeur, l'expression de ma considération distinguée.

Gilbert Joseph

Monsieur Le Professeur Wilhelm Carlgren
Kungl. Utrikesdepartementet
BOX 16 121
103 23 Stockholm 16

1980-02-22

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: hbr t min Wingstrand, Bonn
1980-02-26

Kanslirådet Lars-Åke Nilsson

Utrikesdepartementet

ex t:
Leifland
Fru Nina Lagergren
F justitierådet I Gärde-Widemar

exp 800226/ACF

Wallenberg-efterforskning
(1 bil.)

19

INKOM UD		
1980-02-25		
AVD. P.	GM. 2	MAL. Em

Broder,

Efter mottagandet av Din förfrågan i särskild ordning hade jag en inledande underhandskontakt med en i sammanhanget tidigare anlitad, centralt placerad person i schweiziska UD. Sedan denna kontakt givit vid handen att nga särskilda problem tycktes föreligga för att i det aktuella fallet mera öppet påkalla en schweizisk medverkan i efterforskningen, lämnade jag i departementet en aide-mémoire med de av Dig återgivna uppgifterna.

Vår deskman på pol.avdelningen har nu återkommit med bifogade resultat av de företagna undersökningarna. Som därav framgår, möter från schweizisk sida inget hinder mot att direktkontakt tas med den efterfrågade herr Walter Häfelin, som alltså kan nås i Gütersloh, Förbundsrepubliken.

H. Häfelin
Nils G. Revelius
Nils G. Revelius

Bil. till Beskens i Bern
Hör Revelius Nilsson
skr. nr. den 800272

Das Eidgenössische Departement für auswärtige
Angelegenheiten beehrt sich, der Schwedischen Botschaft
auf deren Aide-Memoire vom 1. Februar 1980 folgendes mit-
zuteilen:

Der Schweizer Staatsbürger, über den die Bot-
schaft im Zusammenhang mit den Nachforschungen nach
Raoul Wallenberg Auskünfte erhalten möchte, heisst Walter
Häfelin. Herr Häfelin war von 1974 - 1978 in sowjetischer
Gefangenschaft. Seine gegenwärtige Adresse lautet :

Walter Häfelin
Münsterstrasse 6
D - 483 Gütersloh

Bundesrepublik Deutschland

Es steht der Botschaft frei, mit Herrn Häfelin
Kontakt aufzunehmen.

Das Departement benützt auch diesen Anlass, um
die Botschaft seiner ausgezeichneten Hochachtung zu ver-
sichern. *fr*

Bern, den 15. Februar 1980

Schwedische Botschaft

B e r n

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

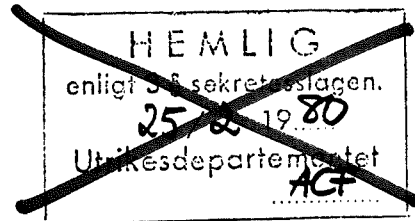
PROMEMORIA ✓

1980-02-25

P2 22

Ex t

amb Moskva onumr
amb Washington onumr

FÖRTROLIG

Avskrift av brev från senator Church till president
Bresjnev om Raoul Wallenberg

(2 bil)

Närslutet återfinns avskrift av rubricerade
brev 1979-10-23. *se bif. 1. sk. från K. S. 1, om 8*
1980.02.15

Lars-Åke Nilsson

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-25

Ävd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Svensk BONN

Text

Wingstrand från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Vill nämna för Dig att fru Lagergren kommer att tillskriva Dig beträffande annons i tysk tidskrift för tidigare fångar i Sovjetunionen.

SECUNDO:

Tacksam Du ville komplettera Era tidigare framställningar hos tyska vederbörande med namnet Peter Sonntag, som enligt uppgift skall bo i Heidelberg. Sonntag torde i slutet av 1960- och/eller början av 1970-talet ha suttit i lägret 385/5 i Mordvinien och kan möjligen där ha hört talas om Raoul Wallenberg.

TERTIO:

Från Israel har vi nu uppgifter som tyder på att även den tidigare aktuelle Walther Naumann kan bo i Heidelberg. Tacksam Ni fortsätter söka lokalisera Naumann.

Cabinet

ex t

Leifland

Nilsson

Utr min kansli/Ar Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-25

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu I

Adress

Svensk TEL AVIV

Text

Wilkens från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Har måndag talat med Axman som ställt i utsikt att Kalinskis kort skall kunna återlämnas till mig under loppet av vecka 10. De har tydligen undersökts av flera skilda institutioner. Översänder självfallet korten till Dig med kurir, så snart de är mig tillhanda.

SECUNDO:

Tack Ditt handbrev 1980-02-20 med flera värdefulla uppslag. Jag har bett ambassaden i Bonn att söka Naumann och Sonntag i Heidelberg. Vi hade tidigare uppgift om att Naumann skulle finnas i Hamburg, där vi förgäves sökt honom.

Vidare har jag tagit fasta på Shifrins tips om Buyer i Dallas, som vår Washington-ambassad kontaktar.

Själv är jag däremot något tveksam till att be vår Bukarest-ambassad tala med av Shifrin nämnda Rosenzweig och Virginia Ionesko. Anser Shifrin verkligen att vi kan söka personer i Rumänien utan risk att dessa komprometteras i myndigheternas ögon?

Cabinet

ex t

Leifland

Nilsson

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende	Datum 1980-02-25		
	Avd 0	Grupp 2	Mål E 11

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

har Washington-ambassaden tillställts ett vittnesmål i Wallenberg-ärendet av Lazar Berger. Denne har nu i Israel varit i kontakt med såväl vår Tel Aviv-beskickning som med Avraham Shifrin. Till den senare har Berger lämnat namnet på en amerikansk medborgare David (John) Buyer, numera bosatt i Dallas, Texas. Buyer skulle 1977 ha suttit i lägret 385/5 i Mordvinien och så sent som 1979 ha lämnat Sovjetunionen.

Uppgiften att Buyer 1977 suttit i 385/5 är intressant i anslutning till Manuel Garcias vittnesmål (se

Det vore givetvis förträffligt om Buyer kunde lokaliser-
ras samt utfrågas om eventuell kännedom om Raoul
Wallenberg.

Cabinet

ex t

Leifland, Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
KN	
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	L-Å Nilsson Utr min kansli/kr Nilsson/ACF Hbr t Ölander Canberra, Schönander Bryssel 800227. Moskva. Ex t fru Nina Lagergren + f justitierådet I Gärde-Widemar (PM 1980-02-27 Nilsson)

Svensk Bryssel 1980-02-26-

Cabinet Stockholm För Lars-Åke Nilsson om Wallenberg-ärendet.

I enlighet med Ditt handbrev den 7 dennes besökte jag idag Pype. Det en och en halv timme långa samtalet på engelska ägde rum i den hälsokostbutik Pype förestår som medlem av ett katolskt kollektiv i den flamländska staden Kortrijk. Pype gav ett öppet och sympatiskt intryck.

Pype fick höra talas om Wallenberg först sedan han återkommit till Belgien efter fängelse- och läservistelsen i Sovjetunionen. Han hade inte hört talas om någon svensk fånge i lägret 385/5. Utländska medfångar förutom Garcia, hade varit Leslie Kenneth, Donald Parkings, Harry Donaguc, Sam Wilson och Andy Burgess, brittiska medborgare, Paul Brawer, Gerald Amster och Dennis Burn, amerikaner, David Rosenschweig, australiensare, Rudolf Stärk, västtysk, Willy Weiteka, östtysk, Carlo Megalli, Willy Schaffner och Walther, schweizare samt Alexander Alexandrovitj, bulgar. De flesta av dessa, i varje fall britterna och amerikanerna, hade straffats för narkotikabrott.

Pype betecknade Garcia som fantasifull. Garcia hade för Pype uppgivit att han anlänt till Sovjetunionen vid 19 års ålder och att han var straffad för att ha "dödat kommunister". Pype hade fått intrycket att Garcia suttit i 385/5 i 25 år.

Enligt Pype hade fångarna i 385/5 uppdelats i utlänningar och sovjetmedborgare. Kontakt mellan de två kategorierna kunde äga rum endast på det gemensamma sjukhuset, där Pype aldrig varit. Garcias uppgifter om att det skulle finnas en särskild del för utländska politiska fångar kunde Pype inte bekräfta. Däremot låg isoleringsavdelningen eller - cellerna på den sida om planket där sovjetmedborgarna vistades. Mat till de isolerade fångarna levererades från den lägerdel där Pype och de andra utlänningarna vistades. Ovannämnde Rosenschweig hade deltagit i denna matdistribution. Pype vet inte om Rosenschweig är frigiven. Ovannämnde Parkings hade varit sysselsatt med reparationsarbeten på planken. Pype vet heller inte om Parkings är frigiven.

UTRIKESDEPARTEMENTET GFR	Ärende:		
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)		
- 2 -			

Pype talar eller förstår inte ryska varför han inte kan bekräfta Garcias uppgifter om propagandasändningar mot finansfamiljer i väst som bl a Wallenberg.

Däremot bekräftade Pype Garcias uppgifter om att schweizaren Walther skulle ha fängslats på grund av ekonomiska oegentligheter. Pype kände inte till Walthers efternamn men betecknade honom utan vidare som schweizare och av "bättre sort" än narkotikabrottslingarna.

Garcias uppgifter om besök hos fångarna från respektive länders Moskva-ambassader ställde sig Pype frågande till. Han hävdade att sådana kontakter endast kunde ske i Moskva dit fångarna i förekommande fall transporterades med särskilda fängelsebilar.

Pype har lovat återkomma med den numera frigivne bulgaren Alexander Alexandrovitjs fullständiga namn och adress liksom för den händelse någon av de övriga medfångarna skulle sätta sig i förbindelse med honom.

Schönander

h
Kabsch

pol de

pol II

press

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Atg: tel 189 t svensk Genève
1980-02-27

26 FEB 80 16 08 L

94A 241

P 2 EWI

10590D UDSTH S
22112 SWED CH

SVENSK GENEVE 1980-02-26

CABINET STOCKHOLM

241. RE WALLENBERG-DOKUMENTEN. HP 1.

PAA INTERNATIONELLA ROEDA KORSET HAR MAN VIA PRESSEN UPPMAERK-
SAMMAT FRISLAEPPANDET AV HANDLINGARNA I FALLET WALLENBERG OCH
UNDRAR NU - EFTERSOM ICRC PAA SIN TID OCKSAA HADE SAMROERE MED
WALLENBERG - OM DOKUMENTATIONEN FINNS TILLGAENGLIG PAA ANNAT
SPRAAK AEN SVENSKA.

TACKSAM BESKED HURUVIDA I SAA FALL 2 EX KAN REKQUIRERAS VIA
GENEVE-DELEGATIONEN, HELST KOSTNADSFRITT.

EWERLOEF

SVENSK GENEVE KL 16.05

10590D UDSTH S
22112 SWED CH

7E. 26/2

Lykullen, Pl 535, 430 40 Särö

25/2.80

INKOMMELT DEF.
225/4711
1980-02-29 26
Pl 2 1004

Broder, Wallenberg-ärendet

Varmt tack för brev av den 21 jämte material. Onekligen litet att bita i. Låt mig betona att jag i samtal med särskilt Ljubljanka-fångar varit moga med att fråga om namn och karakteristik på 1) fängelsets ledning och personal; 2) läkare och sjukvårdspersonal; 3) förhørsledare.

Här i all hast några kommentarer till namnen i Krasins PM:

Följande har jag med växlande, vanlig ringa framgång redan talat med: Anatoly Levitin^K-rasnov, Andrej Amalrik^V, Vladimir Bukovskij^V, Natalja Gorbanevskaja, Kronid Lubarsky, A. Esenin-Volpin har jag både tillskrivit och sökt närma mig genom mellanhand, utan svar. Till Vladimir Telnikov har jag just skrivit. (Jag har adresserna)

~~Äu till de andra~~ (Försvaret Jlyu Gaba^{J. Litvinov} o. Yury Galonskoy)
Dina Kaminskaya. Tidigare medlem av "Moscow collegium of Lawyers".
Lev Yudovich. Tydligt väl bevandrad i administrationens förtroliga instruktioner.

Naum Korzhavin, f. 1925, kom till Sersbkij-institutet (rättspsykiatri) 1948, innan psykiatrins stora nedbusning tagit riktig fart.

Alexander Esenin-Volpin, son till den berömda skalden Esenin, f. 1924, arresterad 1949, Ljubljanka m.m. Numera i Boston, matematiker.

Gilel Butman, dömd maj 1971 till tio års straffarbete i den s.k. andra Leningrad-rättegången. f. 1933, Leningr. Ingaej^V

Vadim Delone, rannsakar tillsammans med Bukovskij 1967.

Mark Dymshits, en av de s.k. Leningrad-kaparna.

Yury L. Gendler, f. 1936, dömd för att ha stått upp för Tjeckoslovakien 1968, tre års hård regim.

Olga Yurevna Jofe, f. 1950, judinna, ekonom, arrest. 1969, psykiatrisk fånge.

Eugene Kushev, gudson till Levitim-Krasnov.

Valentin Moroz, central person, historiker, ukrainare, se mitt brev till Sven Hirdman 1/5.79

Boris Penson, f. 1946 i Tasjkent, sedan Riga, konstnär, pappan Stalin-fånge, Boris dömd första gången vid 17 års ålder.

Nadja Svetlichnaya, känd för sitt mod under fångenskapen.

Vladimir Telnikov, London-redaktör för Kontinent. 28, St. Luke's Rd, L.W 11.

Eugene Vagin, litteraturhistoriker, känd kristen ledare, dömd till 10 år 1967, Vladimirskaia, Mordovien.

George Vins, baptisternas banerförare, se mitt brev till Hirdman 1/5.79

Flera kända namn har jag inte brytt mig om att kommentera. Observera att ukrainarna möjligen skulle kunna ge upplysningar om Yury Shukhevich, som enligt Kalinskis artikel i Novoje Ruskoje Slovo 1979 skall ha varit med i Kalinskis grupp ~~från 1945 till 1955~~ på resan från Aleksandrovsk till Vladimir 1955.

Mina transkriptioner är en sorglig blandning. Lycka till och hälsa Leifland

Tillgivna

Harald Wigforss
Harald Wigforss

PS. Sid 3 på Friedmans brev var inte med i sändningen till mig. Jag kanske kan få den vid tillfälle. DS.

Vid förnyad undersökning:

Yury Titov, Ortodox, konstnär, f.1930, arresterad tillsammans med sin hustru Elena Stroyeva 1971, internerad på Kashchenko-kliniken, Moskva. Emigr. till Frankrike. Intressant om han som Krasnina tror arresterades första gången slutet på 40-talet.

Anatoly Altman, f. 42, Riga, gravör, dömd 1970.

Arie Khnokh. Jag har en Leib Khnokh, f. 44, Riga, dömd 1970.

Nikolai Vilyams. *användbart* Stalinfånge!

Har ni brytt er om Y.Krylskij? Han tycks vara välinformerad. Se mitt brev till Leifland 10/12.79.

Valery Chelidze, fysiker, Sacharov-prize, mycket verksam i Human Rights Committee och Samizdat
Irina Belogorodskaya, arresterad 1968 för Human Rights activity, sedan Morozovska, fäpper kvinna.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

ex f kdm t:

Leifland
Fru Nina Lagergren tillhanda
F justitierådet I Gärde-Widemar
tillhanda

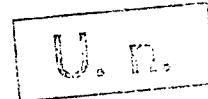
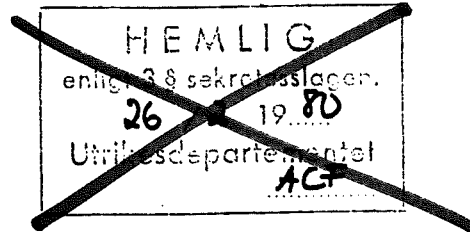
exp 800226
/ACF

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet
(2 bil)

Ministern Wingstrand

BONN

Broder,

- ./1 Närslutna handbrev från Revelius i Bern samt
- ./2 den därtill fogade schweiziska verbalnoten
talar ju för sig själva. Min beställning till
Dig blir helt enkelt att Du eller någon annan
på Bonn-ambassaden bör kontakta Häfelin.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

☒ Avsant med

☐ sv kurir

☐ uti kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET GFR		Ärende:	
Kopia till: Kabs L-Å Nilsson Bitr Kabs Polch Pol UHD		Åtgärd: (se regler på blankettkopia) <i>AK</i> <i>80-02-28</i>	
		P	2
		EaI	

SVENSK TEL AVIV 1980-02-27

1980-02-27

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON FRAAN WILKENS

RE WALLENBERGAERENDET.

R 18

SJAELV HAR JAG FAATT UPPFATTNINGEN ATT SHIFRIN INTE AER HELT MEDVETEN OM DE INRE FOERHAALLANDENA I RUMAENIEN. KANSKE KAN MAN LAEMNA TILL AMBASSADEN I BUKAREST ATT AVGOERA HURUVIDA ROSENZWEIG OCH IONESKO BOER KO TAKTAS? MAN KAN JU OCKSAA SAEGA SIG ATT OM VI KAN FAA TAG PAA NAUMANN OCH BUYER MINSKAR NOEDVAENDIGHETEN ATT TALA MED ROSENZWEIG OCH IONESKO (OBS ATT BUYERS NAMN KAN VARA FELSTAVAT I SHIFRINS PM, STAVNINGEN KAN NOG OCKSAA VARA BAYER, BEIER ELLER LIKNANDE).

OERN

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-02-27

Avd

P

Grupp

2

Mål

EUI

Adress

Svensk MOSKVA

Text

Lundvik från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Under secundo återges Schönanders telegram
1980-02-26 från samtal i Belgien med Pype.

Tacksam ifall Du ville fråga britterna i Moskva om
den i telegrammet nämnde Parkings (Parkins ?). Jag
har bett Ölander i Canberra söka spåra australiensaren
Rosenzweig. Om Du finner tillfälle därtill, skulle
jag givetvis även uppskatta en kontakt från Dig med
Australiens ambassad i Moskva.

Vill vidare nämna att vi numera fått uppgift om att
schweizaren Walther heter Häfelin i efternamn och är
bosatt i Förbundsrepubliken. Bonn-ambassaden skall
uppsöka honom.

SECUNDO:

Cit - I enlighet med Ditt handbrev den 7 dennes....
...
...
...
... skulle sätta sig i förbindelse med honom.
- Slutcit.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärendes

Wallenberg-dokumentär

Datum

1980-02-27

Änd

Grupp

Mål

1

2

Eu I

Adress

Svensk GENEVE

Text

Från L-Å Nilsson re Wallenberg-dokumenten.

De handlingar i Wallenberg-ärendet, vilka frisläpptes den 31 januari, utgör i princip fotokopior av de relevanta dossiererna för perioden 1944 till och med utgången av 1949. Dokumentationen består sålunda till alldeles övervägande delen av handlingar på svenska.

Departementet har 1957 och 1965 utgivit vitböcker i Wallenberg-ärendet. I dessa vitböcker finns engelskspråkiga sammandrag. Om intresse finns hos internationella Röda Korset, kan vi självfallet översända dessa sammandrag. Vidare har den privata Wallenbergkommittén utgivit folders på engelska. Även dessa kan vi översända i mån av intresse.

Cabinet

ex t

[Prof Carlgren, arkivet
Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-27

Dnr	Avd	Grupp	Mål
26	P	2	Eu ^I

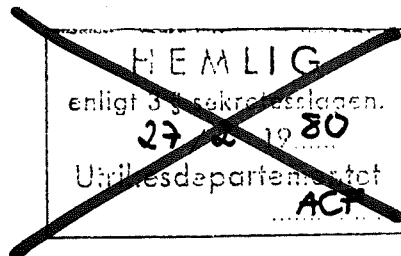
ex t:

[Leifland
 exp 800227
 /ACF

Ambassadrådet Schönander

BRYSSEL

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

Broder,

Ditt meddelande 1980-02-26 om samtalet med
 Pype kom lägligt. Jag har förstått att Gitte
 Wallenberg till följd av vad Pype sagt Dig
 nu inställer sin resa till Kortrijk.

Slutligen vill jag nämna att jag bett Ölander
 i Canberra söka spåra Rosenzweig samt Lundvik
 i Moskva kontakta britterna där om Parkings.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☒

sv kurir

☐

ull kurir

☐

luftpost

☐

vanlig post

Afsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-27

Dnr	Avd	Grupp	Mål
19	P	2	Eu ^I

ex f kdm t:

Leifland *exp 800227*
 Eckerberg /ACF
 Fru Nina Lagergren
 F justitierådet
 I Gärde-Widemar

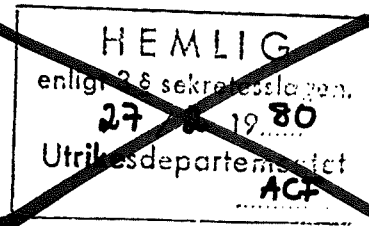
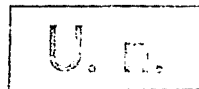
FÖRTROLIGT

amb Moskva,
 nr 48✓
 amb Washington,
 nr 42✓
 amb Madrid,
 nr 34✓
 amb Tel Aviv,
 nr 18✓
 (endast hbr
 Nilsson-
 Sköld t
 amb Tel . /1-4
 Aviv)

Ö t ovanst amb
 m rem

Ambassadören Sköld

BUKAREST

Lazar Bergers och Manuel Garcias vittnesmål i
 Wallenberg-ärendet

(4 bil)

Broder,

För Din och Göran Jacobssons kännedom får jag härmed
 i kopia översända ett handbrev, jämte bilagor,
 1980-02-20 från Håkan Wilkens i Tel Aviv till mig.
 Som framgår av handlingarna har såväl Lazar Berger
 som Manuel Garcia på olika sätt kontaktat Avraham
 Shifrin i Israel. Konklusionen blir väl att tvivlen
 på Berger och Garcia som seriösa vittnen ökat.

Detta hindrar naturligtvis inte att vissa av deras
 uppslag kan vara väl värda att ta fasta på. Sålunda
 har jag bitt vår Bern-ambassad att kontakta den
 under punkt 3 i Shifrins memorandum nämnde "Valter"
 (vi vet numera att det rör sig om en i Förbundsrepub-
 liken bosatt schweizisk medborgare, Walther Häfelin).
 Vidare har vår Washington-beskickning ombetts söka
 den likaledes av Shifrin nämnde David (John) Byer.
 Även Peter Sonntag (punkt 2 i Wilkens handbrev) söker
 vi genom Bonn-ambassaden. Georgios Papadopoulos har ju
 Göran Jacobsson och jag redan träffat i Athen.

I sitt memorandum nämner Shifrin två personer bosatta
 i Rumänien, Josef (Yankel) Rosenzweig och Virginia
 Ionesko. Vi har även fått in uppgifter om att Rosen-
 zweig skulle ha utvandrat till Australien. I första
 hand avser jag därför att be vår Canberra-ambassad
 söka honom.

Beträffande Virginia Ionesko skulle jag vilja ställa
 frågan till Dig, om ambassaden verkligen kan kontakta
 henne utan risk för att hon komprometteras i de
 rumänska myndigheternas ögon. Vi bör naturligtvis
 inte på något sätt försvåra hennes belägenhet.

Ifylles av postexp

Avsönt med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

Dnr	Avd	Grupp	M&I

Slutligen, Shifrins uppgift om att Berger
i Bukarest skulle ha sammanträffat med den
sovjetiske ambassadören är onekligen anmärk-
ningsvärd !

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsänt med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA

P 2 Eu^I

1980-02-27

Ex f kdm t:

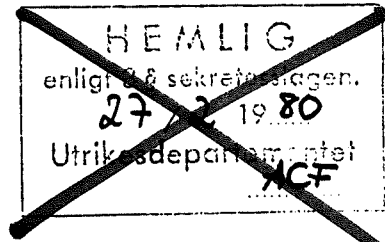
Fru Nina Lagergren tillhanda
F justitierådet I Gärde-Widemar
tillhanda

exp 800227/ACF

STRÄNGT FÖRTROLIG

Wallenberg-ärendet

T f chargé d'affaires Schönander, Bryssel,
har den 26 februari inberättat följande:

I enlighet med Ditt handbrev den 7 dennes besökte jag idag Pype. Det en och en halv timme långa samtalet på engelska ägde rum i den hälsokostbutik Pype förestår som medlem av ett katolskt kollektiv i den flamländska staden Kortrijk. Pype gav ett öppet och sympatiskt intryck.

Pype fick höra talas om Wallenberg först sedan han återkommit till Belgien efter fängelse- och lägervistelsen i Sovjetunionen. Han hade inte hört talas om någon svensk fånge i lägret 385/5. Utländska medfångar förutom Garcia, hade varit Leslie Kenneth, Donald Parkings, Harry Donaguc, Sam Wilson och Andy Burgess, brittiska medborgare, Paul Brawer, Gerald Amster och Dennis Burn, amerikaner, David Rosenschweig, australiensare, Rudolf Sterk, västtysk, Willy Weiteka, östtysk, Carlo Megalli, Willy Schaffner och Walther, schweizare samt Alexander Alexandrovitj, bulgar. De flesta av dessa, i varje fall britererna och amerikanerna, hade straffats för narkotikabrott.

Pype betecknade Garcia som fantasifull. Garcia hade för Pype uppgivit att han anlänt till Sovjetunionen vid 19 års ålder och att han var straffad för att ha "dödat kommunister". Pype hade fått intrycket att Garcia suttit i 385/5 i 25 år.

Enligt Pype hade fångarna i 385/5 uppdelats i utlänningar och sovjetmedborgare. Kontakt mellan de två kategorierna kunde äga rum endast på det gemensamma sjukhuset, där Pype aldrig varit. Garcias uppgifter om att det skulle finnas en särskild del för utländska politiska fångar kunde Pype inte bekräfta. Däremot låg isoleringsavdelningen eller - cellerna på den sida om planket där sovjetmedborgarna vistades. Mat till de isolerade fångarna levererades från den lägerdel där Pype och de andra utlänningarna vistades. Ovannämnde Rosenschweig hade deltagit i denna matdistribution. Pype vet inte om Rosenschweig är frigiven. Ovannämnde Parkings hade varit sysselsatt med reparationsarbeten på planken. Pype vet heller inte om Parkings är frigiven.

Pype talar eller förstår inte ryska varför han inte kan bekräfta Garcias uppgifter om propagandasändningar mot finansfamiljer i väst som bl a Wallenberg.

Däremot bekräftade Pype Garcias uppgifter om att schweizaren Walther skulle ha fängslats på grund av ekonomiska oegentligheter. Pype kände inte till Walthers efternamn men betecknade honom utan vidare som schweizare och av "bättre sort" än narkotikabrottslingarna.

Garcias uppgifter om besök hos fångarna från respektive länders Moskva-ambassader ställde sig Pype frågande till. Han hävdade att sådana kontakter endast kunde ske i Moskva dit fångarna i förekommande fall transporterades med särskilda fängelsetåg.

Pype har lovat återkomma med den numera frigivne bulgaren Alexander Alexandrovitjs fullständiga namn och adress liksom för den händelse någon av de övriga medfångarna skulle sätta sig i förbindelse med honom.

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-27

Dnr	Avd	Grupp	Mål
25	P	2	Eu ^I

ex ink + avg t:

Ambassadören Sandström

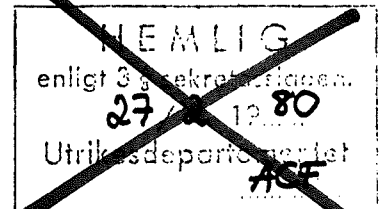
HAVANNA

Leifland
 Eckerberg
 Carlgren
 Berg Pol II
 exp 800227
 /ACF

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

Hbr Sandström - Berg 1980-02-14

Broder,

Wilhelm Carlgren och Ole Jödahl, vilka torde vara de som har den bästa överblicken beträffande departementets Wallenberg-akt, kan inte erinra sig det "mexikanska" fall Du berör i ovan citerade handbrev. Ifråga om den österrikiske före detta fången går det naturligtvis inte att på grundval av lämnade uppgifter säga något. Som Du säkert vet, har genom åren ett mycket stort antal österrikare intervjuats i Wallenberg-ärendet.

Vad som förefaller mig särskilt intressant i Ditt handbrev är formuleringen att den mexikanske före detta fången suttit i "ett separat annex till huvudfängelset för politiska fångar i Vladimír". Tror Du inte att Du kan förstå Din mexikanske kollega att lämna ut namnen på de båda tidigare fångarna? I annat fall är jag rädd att vi får gå vägen via en officiell framställning i Mexico.

Det vore naturligtvis också bra, om Du kunde teckna konturerna till det "mexikanska" fallet.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-27

Dnr	Avd	Grupp	Mål
12	P	2	Eu ^I

Ex t

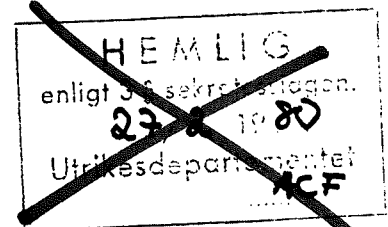
Leifland
 Ambr Schönander, amb
 Bryssel
 Min Lundvik, amb
 Moskva
 Amb Sköld, amb
 Bukarest
 Nilsson

(t ovanst amb
 som onumr delg)

Ambassadrådet Ölander

CANBERRA

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

Broder,

Genom olika vittnesmål vet vi att Raoul Wallenbergs namn åtminstone under 1960-talets första hälft var bekant bland fångarna i det sovjetiska lägret 385/5 i Mordvinien. Vi har också ett vittne, spanske medborgaren Manuel Garcia, som påstår sig ha träffat Wallenberg i nämnda läger så sent som 1977. Det finns emellertid skäl att betvivla Garcias utsago.

Vi har från ett annat vittne erfarit att en australiensare vid namn David Rosenschweig (även stavningen Rosenzweig förekommer) skulle ha suttit i 385/5 just kring 1977. Det intressanta med Rosenschweig är att han uppges ha fungerat som matbärare till de isolerade politiska fångarna i lägret.

Våra informationer ger vid handen att Rosenschweig ursprungligen kan ha varit rumänsk medborgare och efter frigivningen från 385/5 även varit bosatt i Bukarest.

Önskemålet till Dig blir följaktligen att Du via vederbörande myndigheter i Canberra bör söka spåra Rosenschweig. Denne bör därefter utfrågas om han under tiden i Sovjetunionen hört talas om Wallenberg.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET		Ärende:	
JOA			
Kopia till:		Åtgärd: (se regler på blankettkopia)	
Kabs	L-Å Nilsson	Utr min kansli/kr Nilsson/ACF	
Bitr Kabs		Tel Aviv 1980-02-29	
Polch		+ hbr ambr Wilkens, Tel Aviv	
Pol		1980-02-09	
UHD			

P 2 E U I

SVENSK TEL AVIV 1980-02-28

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON FRAAN WILKENS RE WALLENBERGAERENDET. R 18

1. AVRAHAM SHIFRIN RINGDE MIG I MORSE. HAN KOM MED ETT UPPSLAG OM YTTERLIGARE ETT INTRESSANT VITNE NAEMLIGEN EN ANTON PEIPE (EFTERNAMNETS STAVNING OSAEKER, KAN NOG OCKSAA VARA PAYPE, PAYPE, PAIPE T.EX.) SOM ARRESTERADES I SOVJETUNIONEN 1976 SEDAN HAN BEGIVIT SIG DIT FOER ATT SPRIDA INFORMATION OM HELSINGFORS AVTALET. PEIPE TORDE ANTINGEN VARA BELGARE ELLER HOLLAENDARE. HAN DOEMDES TILL 5 AARS FAENGELSE, MEN SLAEPPTES SOMMAREN 1977. PEIPE HAR ENLIGT MANUEL GARCIA (SOM I FOERRA VECKAN SKRIVIT TILL SHIFRIN) SUTTIT TILLSAMMANS MED GARCIA OCH "RAOUL" I LAEGER 5 I MORDVINIA.

HAER HAR VI ALLTSAA, SYNES DET MIG, EN MOEJLIGHET BAADE ATT HOERA ETT NYTT VITNE OCH ATT KOLLA GARCIAS TIDIGARE LAEMNADE UPPGIFTER. JAG VET JU INTE OM NI KANSKE REDAN HAFT KONTAKT MED PEIPE. ANNARS KAN MAN ENLIGT SHIFRIN FAA HANS ADRESS/TELEFON FRAAN EN-EVGENIJ ROMANOV VID DEN ANTIKOMMUNISTISKA ORGANISATION-EN NTS I FRANKFURT/MAIN, TEL: 34 21 61 ELLER 34 12 65. DEN SOM RINGER BOER REFERERA TILL SHIFRIN ((ENLIGT SHIFRIN). OM ROMANOV EJ FINNS TILLSTAEDES KAN MAN TALA MED ARIADNA SCHIRINKINA. ENLIGT SHIFRIN VAR ROMANOV MED OM ATT ORGANISERA PEIPES RESA TILL SOVJET 1976.

2. OM NI BEDOEMER UPPSLAGET VAERT ATT PROEVA, VORE JAG TACKSAM BLI SATT I TILLFAELLE INFORMERA SHIFRIN OM RESULTATET.

LIC O-2042 20.000x6 1979-08 (10.000x6 på bärbara)

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:		
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)		

- 2 -

3. VORE DET MOEJLIGT ATT FAA ETT EX VARDERA AV DE BAADA VIT-
BOECKERNA OM WALLENBERG F.V.B. SHIFRIN?

4. AATERKOMMER BETRAEFFANDE SHMAIN OCH SVETCHINSKY.

OERN

börband)

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

AGB

Kopia till:

Kabs
Bltr Kabs
Polch
Pol
UHD

L-Å Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
[REDACTED] svensk Washington
1980-02-29

P

2

EU

Svensk Wien 1980-02-28

Cabinet Stockholm

För L-Å Nilsson från Linton
re Wallenbergärendet.

Talat med Wiesenthal som saknar kännedom om adressen
till Protessov-Ringer. Även de judiska organisationerna
i Wien, United Hiaf Service och Jewish Agency är
ovetande om Protessov-Ringers adress.

Wollin

SVENSK OTTAWA 1980-02-28

1980-02-29

Överlämnas till fru Nina Lagergren
Dahlbergsvägen 22, 182 62 Djursholm

CABINET
STOCKHOLM

Exp. 800229

T J A E N S T E FOER CARLGREN, DOKUMENTATIONSENHETEN

NEDANSTAEENDE TELEX INKOMMIT AMBASSADEN, ADRESSERAT TILL
AMBASSADOER ANGER. DENNE BEFINNER SIG F N PAA RESA I SYD-
AMERIKA. VORE DAERFOER TACKSAM TELEXET VIDAREBEFORDRAS
TILL FRU NINA LAGERGREN. FOERMODAR ATT HENNES ADRESS FINNS
PAA DOSS.

CRT VANCOUVER BC 27

KINDLY CONVEY THE FOLLOWING TO MRS NINA LAGERGREN OF STOCKHOLM
SISTER OF RAUL WALLENBERG: PLEASED TO INFORM THAT THE CONTREGATION
BETH ISRAEL VANCOUVER CANADA HAS CHOSEN TO HONOUR RAUL WALLENBERG
ATT SABBATH SERVICES FEBRUARY 29TH FOR HEROIC HUMANITARIAN ACTS
SAVING THOUSANDS OF JEWISH LIVES DURING THE HOLOCAUST. WE EXPRESS
HOPE THAT HE LIVES AND PRAY HE WILL BE RESTORED TO FREEDOM AND
FAMILY.

WILFRED SOLOMON, RABBI
MICHAEL JAMES, PRESIDENT

BJOERK+

SVENSK OTTAWA KL 12.00

10590A UDSTH S
SVENSK OTT

UTRIKESDEPARTEMENTET		Ärende:	
Kopia till: L-Å Nilsson Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD		Åtgärd: (se regler på blankettkopia) Utr min kansli/kr Nilsson/ACF : Washington 1980-03-04	

P 2 L 6

SVENSK WASHINGTON 1980-02-29-

CABINET STOCKHOLM

FOER NILSSON, UTRIKESMIN KANSLI FRAAN BERGQUIST ANG WALLENBERGAERENDET.

P R I M O. AERENDET ERT OVANCIT ANMAELT STATE DEPARTMENT. VI SKALL NATURLIGTVIS INTE HOPPAS SAA MYCKET PAA DETTA. MAN VORE HAER NOG INTRESSERAD NAERMARE DETALJER OM PROTASSOV-RIMGER, NAER HAN LAEMNAT SOVJET ETC.

S E C U N D O. DE AMERIKANSKA MYNDIGHETERNA SAKNAR KAENNEDOM OM NAAGON BUYER SOM SKULLE HA VISTATS I MORDVINIA 1977-1979. DAEREMOT KOMMER EN ANNAN AMERIKAN ATT FRIGES DAERIFRAAN INOM NAAGRA DAGAR. MAN AVSER FRAAGA DENNE, VARS NAMN MAN IDAG MED HAENSYN TILL PRIVACY ACT, INTE KAN AVSLOEJA, OM HAN AER BEREDD TALA MED OSS OM W.

T E R T I O. HITTILLS HAR MAN INTE LYCKATS IDENTIFIERA NAAGON PERSON VID NAMN DUDGES. DET AER NOG SVAART ATT MED OFULLSTAENDIGA OCH TROLIGEN OCKSAA FELAKTIGA UPPGIFTER HITTA VEDERBOERANDE. MEN ETT SLUTLIGT NEJ INNEBAER DETTA INTE. VI FAAR ALLTSAA ATERKOMMA.

WACHTMEISTER

Ärende	Datum		
	1980-02-29		
Wallenberg-ärendet	Avd	Grupp	Mål
	f	2	E. u. 1

Adress

Svensk TEL AVIV

Text

Wilkins från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

PRIMO:

Tack för tipset om Pype (han stavar sitt namn så).
Lundvik i Moskva erinrade sig för någon vecka sedan
denne från Sareld-Engström-affären 1977, och jag
bad Schönander att uppsöka Pype i Kortrijk i Belgien.
Vad Pype berättade ökade ytterligare våra tvivel
på Garcias utsago om Wallenberg. Samtalet med Pype
gav namnen på en del personer, vilka vi nu söker
komma i kontakt med på olika håll.

Jag kurirsänder till Dig kopia av Schönanders tele-
gram. Dess innehåll kan Du i den utsträckning Du
bedömer lämpligt delge med Shifrin.

SECUNDO:

Får jag be Dig att i Israel söka kontakt med en
tidigare sovjetisk dissident, Y Krylsky (möjligen
Krylskij)? Denne skall ha utvandrat från Sovjet-
unionen 1974. Harald Wigforss hoppas att Krylsky
kan ha något att ge.

Cabinet

ex t

Leifland

Eckerberg

Svensk WASHINGTON

Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

I februari 1979 kontaktade genom förmedling av Kalinski en sovjetisk utvandrare vid namn Alexander Protasov-Ringer vår ambassad i Tel Aviv. Protasov-Ringer uppgav att han 1978 vid en fest i en hög KGB-officers bostad i Moskva hört talas om en svensk, som under mycket lång tid hållits fängslad i Sovjetunionen.

De informationer Protasov-Ringer delgav vår ambassad har sedermera förekommit i såväl israelisk som svensk press. Uppgiftslämnarens identitet har dock inte offentliggjorts.

Namnet Ringer hade Protasov förvärvat genom sken-äktenskap med en rysk judinna. Själv är Protasov-Ringer inte jude.

Wallenberg-kommittén är inför sin hearing i Stockholm i maj synnerligen angelägen att komma i kontakt med Protasov-Ringer. Denne har emellertid lämnat Israel, utan att meddela Kalinski sin nya adress. Vi har förgäves sökt Protasov-Ringer genom Wiesenthal samt United Hiaf Service och Jewish Agency i Wien. Kalinski håller det för troligt att Protasov-Ringer numera bor i USA. Möjligen använder han inte längre namnet Ringer. Ser Du någon möjlighet att spåra honom med hjälp av amerikanska myndigheter ?

Cabinet

ex t Leifland, Eckerberg, Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-29

Dnr	Avd	Grupp	Mål
24	P	2	Eu ^I

Ambassadrådet Wilkens

TEL AVIV

U. R.

STRÄNGT FÖRTROLIGT
Wallenberg-ärendet
 (1 bil)

Broder,

I anslutning till

1980-02-29 får jag härmed över-
 sända kopia av telegram 1980-02-26 från
 Bryssel beträffande ett samtal i
 Wallenberg-ärendet.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

sv kurir

ull kurir

luftpost

vanlig post

Avsändnings datum

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-02-29

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-02-29 5321	P	2	Eu ^I

ex t

Chefredaktör Harald Wigforss
 Lykullen
 Pl 535
 430 40 SÄRÖ

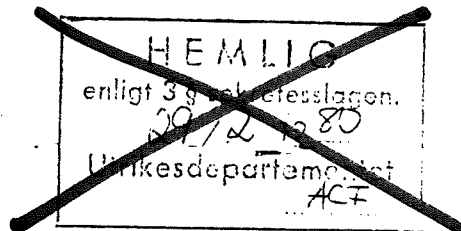
Leifland
 exp 800229/ACF
 bil: hbr Friedman-Nilsson
 80-01-23

REKOMMENDERAS

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

(1 bil)

Broder,

Med tack för Ditt brev den 25 februari får jag härmed översända en, som jag hoppas, komplett kopia av handbrevet från Friedman.
 ./.

Beträffande den i Ditt brev nämnde Krylsky (Krylski) kan sägas att vår Tel Aviv-ambassad söker honom. Den av Dig liksom nämnde Vihs (bosatt i USA) hade vår Oslo-beskickning kontakt med vid jultiden, när han var på tillfälligt besök i Norge. Tyvärr gav inte samtalet något av intresse.

Jag ber att få återkomma till Dina övriga uppslag, ifall de skulle ge något. Som Du vet har vi för närvarande krokar ute på flera håll. Jag antar att Du löpande håller kontakt med Nina Lagergren och Ingrid Gärde-Widemar.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurlr☐ utl kurlr☐ luftpost
☒ REK.
 vanlig post

Avsändn datum

800229

Sign

ACF